

obzornik

glasilo delovne organizacije

O temeljnih nalogah

PROBLEMSKA KONFERENCA KOMUNISTOV BRESTA O TEMELJNIH LETOŠNJIH NALOGAH V NAŠI DELOVNI ORGANIZACIJI

Aprila so se po dolgem času zbrali na skupni konferenci komunisti iz vse delovne organizacije (le 93 jih je bilo), da bi pretehtali najpomembnejše letošnje naloge Bresta in sprejeli delovni dogovor, kakor jih uresničevati.

Zgoščeno gradivo, ki pomeni pregled osnovnih nalog pri uresničevanju letošnjega plana in poslovne politike ter pri uresničevanju srednjeročnih in dolgoročnih usmeritev Bresta, so komunisti dobili vnaprej in so ga obravnavale vse osnovne organizacije. Zajema pravzaprav vsa bistvena področja gospodarjenja in samoupravljanja na Brestu.

(Več na 3. strani)

Štafetna palica 1979. Razgovor z avtorico na 7. strani

Prvomajski prazniki so z lanskim četrtem majem dobili novo razsežnost. Z njo jih je zaznamovala smrt našega prvega državljana, predsednika in maršala, heroja in prijatelja, tovariša TITA.

Kot da je čakal, se je zdelo lani, kot da nam ni hotel zagreniti spomladanskih prazničnih dni. Sele popoldne zadnjega dne praznovanja, ko smo se že pripravljali na nov delovni dan, se je veliko, vroče srce za trenutek ustavilo, da bi naprej utripalo v milijonih Jugoslovanov in v vseh drugih poštenih ljudeh na vseh celinah sveta.

Tako je nenadoma dobil novo globino naš sedemindvajseti april, tako je postalo globlje in veličastnejše praznovanje prvega maja — praznika proletarcev.

Zgodovina se ne pusti popravljati. Toda Titov odhod je te naše dni presijal z novo lučjo. Nenadoma smo se zavedli, kako se nam je vse, kar smo dotlej praznovali, zdelo pravzaprav samoumevno, včasih že skoraj formalno, datum pač, ki ga je treba obeležiti z zastavami, s proslavo in z nekaj primernimi besedami.

Titova smrt pa nas je stregnila. Nenadoma smo začutili usodno vrednost in pomembnost dogodkov, ki se jih v teh dneh spominjamo.

Sedemindvajseti april je sicer samo slovenski praznik. Osvobodilna fronta je bila slovenska posebnost, slovenska metoda narodnega upora, toda brez predvojnega Tita, brez Tita-avantgardista, ki je znal združevati množice, brez širine in hkratne enotnosti partije — jugoslovanske in slovenske, ki jo je spretno, modro in čvrsto vodil Tito — brez te partije bi ne bilo slovenskega sedemindvajsetega aprila, bi ne bilo našega tako hitrega, tako odločnega in uspešnega odgovora okupatorjem.

Brez Tita bi ne bilo svobodne Slovenije, morda tudi ne več Slovencev.

Sedemindvajseti april je začetek ponosne slovenske zgodovine. Začel jo je Tito, ker je znal v naših ljudeh, v Kidriču, v Kardelju, v mnogih poštenih Slovencih zbuditi silo revolucionarne volje in sposobnosti pravih narodnih voditeljev. Osvobodilna fronta so bile množice. Vodje teh množic pa so bili Titovi komunisti.

Tito je tudi simbol našega prvega maja. Rojen v polfevdalni zagorski krajini, kjer je bilo človeško delo še za njegove mladosti le tlaka, kazen in usoda bosih, lačnih in pobožnih kmetov, se je presenetljivo zgodaj odločil za prav tako težko, vendar svobodnejšo in obetavnejšo pot proletarca. Odtrgal se je naši malone religiozni navezanosti na domačo streho in krpo skoje zemlje ob njej; čez noč je postal eden izmed milijonov sebi enakih, izkoriščanih delavcev, nič več samo Kumrovčan, nič več samo Hrvat ali Slovenec. Postal je proletarec brez domovine, vendar z domovino povsod, kjer je našel delo, z njim pa krivico in izkoriščanje.

Odločil se je praznovati prvi maj kot svoboden delavec v svobodni domovini. Za tisti čas in za tiste razmere — nedosegljiv cilj.

Odločil se je za bitko.

Bil je to spopad s stoglavim zmajem starega jugoslovanskega režima. Ko je ta obležal, je bilo treba ugnati še dvoje najhujših diktatorjev te dobe. Moral je v vseh teh spopadih zmagati. Moral je stati, vztrajati na čelu svojih narodov, da je skupaj z njimi mogel doseči ta cilj.

Petintrideset let smo z njim svobodni praznovali prvi maj. Letos ga praznujemo sami, toda z globokim spoštovanjem Titove zgodovine in s titovsko jasnim pogledom v še bolj vedro, še bolj pošteno in še bogatejšo delavsko prihodnost vseh naših narodov, ki jih je okrog ideje socializma, samoupravljanja, svobode in enakopravnosti prvi v zgodovini Balkana — uspel združiti TITO.

Naj Cesta 4. maja, naša največja ulica, ostane cesta zmage iz leta petinštiridesetega, hkrati naj bo spomin na 4. maj 1980, spomin na Tita, v čigar imenu smo delavci Bresta in Notranjske doslej in bomo poslej delali, zmagovali in praznovali.

J. Praprotnik

SKUPINA BRESTOVIH STROKOVNJAKOV JE DOBILA LETOŠNJO NAGRADO ZA IZUME IZ SKLADA BORISA KIDRIČA

Pred meseci smo poročali, da je Brestova delovna skupina strokovnjakov, ki so jo sestavljali dipl. ing. Tone Zidar, dipl. ing. Jože Urbas in ing. Jože Strle, dobila za uresničitev projekta »tovarna ognjeodpornih plošč« posebno nagrado Gospodarske zbornice Jugoslavije za izjemne gospodarske dosežke v preteklem letu. Aprila letos pa je omenjena skupina za ta inovacijski projekt dobila še eno veliko priznanje: nagrado iz Sklada Borisa Kidriča.

(Več na 6. strani)

Pravijo, da se je zgodil čudež; neznatni slovenski narod se je dvignil v oborožen upor proti svojim velikim zaslužnjalcem in več kot poldrugo leto z uspehom bojuje svojo veliko osvobodilno vojno. Ne slovenska reakcija, ne poklicni omahljivci niso mogli verjeti v čudež, ker nikoli niso verjeli v sile svojega naroda, še več: ker so se bali teh sil. Toda tisti, ki so resnično ljubili svobodo svojega lastnega življenja, tisti so verjeli v neizčrpne energije svojega naroda, verjeli so, da se ta čudež mora zgoditi.

Edvard Kardelj v Slovenskem poročevalcu novembra 1942

Brestovci so in bodo znali premagovati težave

POGOVOR Z GLAVNIM DIREKTORJEM BRESTA TONETOM KRAŠEVCEM

Lahko rečemo, da se je Brest na svoji skorajda petintridesetletni razvojni poti znova znašel pred zelo pomembnimi vprašanji in razmišljanji: kako čim uspešneje reševati težave sedanjega splošnega gospodarskega položaja, obenem pa ubirati čimbolj učinkovite in smotrne prihodnje razvojne poti, da bi obdržal položaj, ki si ga je ustvaril v naši lesni industriji.

Smo namreč na začetku novega srednjeročnega obdobja, ob katerem pa bodo imele posamezne odločitve tudi dolgoročne posledice in vpliv na naš razvoj; smo sredi splošnih prizadevanj za utrjevanje gospodarstva, za katera vemo, da bo to dolgotrajen proces; in konec koncev, po desetih letih smo imenovali novega glavnega direktorja Bresta.

Vse to so tudi poglobitvi razlogi, da smo se odločili za pričujoči razgovor.

— Bi lahko na kratko ocenil sedanjí položaj naše lesne industrije, pa tudi njene prihodnje usmeritve?

Slovenska in jugoslovanska lesna industrija je že vseskozi imela pomembne izvozne obveznosti, ki jih je uspešno izpolnjevala. Takšne in še večje obveznosti ima tudi sedaj, še bolj pa jih bo skupaj s kovinarsko-metalurško predelovalno industrijo, kemično, tekstilno, usnjarsko industrijo, s prometom in turizmom imela v prihodnje.

Je ena izmed redkih industrij, ki ima večji del surovin doma, obenem pa je, vezana na uvoz strojne opreme in nekaterih reprodukcijskih materialov, zato prisiljena tudi izvažati. V naši usmerjenosti v izvoz ima torej nekatere prednosti, ki jih bo morala čimbolj temeljito izkoristiti, predvsem tako, da bo izvažala zahtevnejše končne izdelke, sprejemljive tudi za konvertibilna tržišča.

Prvi letošnji meseci namreč kažejo, da se je izvoz primarnih izdelkov ustavil, predvsem zato, ker se je na svetovnem tržišču pojavila Kanada z velikimi količinami hlodovine, ki je znatno cenejša.

Zato se mora lesarstvo usmeriti predvsem v to, da bi čimveč lesne surovine predelali in izvažali predvsem naše delo in znanje. Seveda pa je vprašanje, ali smo za to dovolj usposobljeni in pripravljeni, ali imamo dovolj znanja in primerne tehnologije. Zato moramo tudi v Brestu v prihodnjem obdobju dati še več poudarka in stimulacije višji, kvalitetnejši obdelavi lesa, oblikovanju in strokovnemu znanju.

— Brest se je nekako pred desetimi leti usmeril v prestrukturiranje proizvodnje in temu podredil tudi svojo naložbeno politiko. Čeprav smo temeljne srednjeročne planske dokumente že sprejeli, bo vsekakor zanimivo izluščiti, kakšna naj bi bila prihodnja Brestova razvojna usmeritev.

V naši občini je bilo v preteklem srednjeročnem obdobju posebej poudarjeno prestrukturiranje gospodarstva; ugotovljeno je bilo, da imamo preveč pohišvene industrije, premalo pa drugih industrij in panog. Zato, pa tudi zaradi drugih razlogov, je bil Brestov pretekli srednjeročni program usmerjen v prestrukturiranje: zadržati pohišveno (finalno) proizvodnjo na dotodanji ravni in povečevati primarno proizvodnjo (žagan les, iverke in nazadnje negorljive plošče).

Takšna usmeritev je zastavljena tudi za novo srednjeročno obdobje 1981—1985: zadržati proizvodnjo pohištva na enaki ravni, povečati proizvodnjo iverk, v temeljnih planih pa sta predvideni tudi proizvodnja opažnih plošč in finalizacija negorljivih plošč. Tako naj bi bilo leta 1985 v naši proizvodnji razmerje 60:40 v korist primarnih izdelkov.

Ne glede na to, da so srednjeročni načrti že sprejeti, bomo morali s strokovnega in družbenega vidika takšno usmeritev

še enkrat ovrednotiti. Temeljito bomo morali proučiti vsako novo vlaganje v tovarno ivernih plošč, proizvodnjo opažnih plošč in druge naložbe. Razvijati se moramo — z lastnimi sredstvi, predvsem pa v povezavi z drugimi zainteresiranimi delovnimi organizacijami.

Tudi proizvodnja strojev in opreme za lesarstvo ima mesto v Brestovih načrtih in že prihodnje leto naj bi na ljubljanskem sejmu lesno-obdelovalnih strojev in opreme razstavili dva stroja. Ob tej proizvodnji se o skupnih interesih dogovarjamo v okviru občine — s Kovinoplastiko, Kovindom in Novolitom.

Ko opredeljujemo prihodnjo usmeritev Bresta, moramo računati tudi s tem, da je v nekaterih temeljnih organizacijah finalne proizvodnje (Masiva, Jelka, Pohištvo) velik del strojne opreme in tehnologije močno izrabljen, posebej pa je v večini temeljnih organizacij pereče vprašanje energije.

Zato moramo vse prihodnje usmeritve in odločitve v cilju uspešnega gospodarjenja temeljito proučiti, posebej pa za vsako naložbo pripraviti temeljito strokovno utemeljitev, upoštevaje trenutne, pa tudi dolgoročne rezultate.

— Kakšna naj bi torej bila Brestova investicijska politika?

Osnovni kriterij za vse prihodnje naložbe mora biti izvozna usmerjenost proizvodnje in drugi kriterij: dohodkovno povezovanje z zainteresiranimi partnerji v Sloveniji in izven nje v tako imenovani reprodukcijski verigi.

Zavedamo se, da so nove naložbe, predvsem v modernizacijo pohišvene industrije izredno zahtevna naloga, saj so ob majhnih lastnih sredstvih bančna sredstva za te namene praktično nedosegljiva. Zato bomo morali skromna lastna sredstva, oplenjena z združevanjem, res gospodarno usmeriti, znotraj Bresta pa se z vso resnostjo samo-

upravno dogovoriti za vrstni red naložb.

— V Brestovi prihodnji usmeritvi ima izvoz, kot kaže, nadvse pomembno mesto?

Izvoz je za Brest danes in v prihodnje temeljno eksistenčno vprašanje iz več razlogov: Brestove proizvodne kapacitete so takšne, da je izvoz nujen; zaradi lastnega uvoza moramo čimveč izvažati; in ne nazadnje, pohišvena in sploh lesna industrija sta v Sloveniji in Jugoslaviji tako razviti, da se srečujemo z zelo resno konkurenco in ne bomo mogli vse naše proizvodnje prodati na domačem trgu.

V posebnih razmerah je Brest že bil pretežni izvoznik, kar mu je dajalo tudi določene prednosti. Sedaj, zlasti glede na povečan obseg primarne proizvodnje, to ni več, saj je lani izvozil le okrog 16 odstotkov svoje proizvodnje.

In ne nazadnje, izvoz je pomemben tudi zato, ker nas sili,

Zato bi povečanje cen na domačem trgu pomenilo tudi vse manjšo konkurenčnost. Tudi doma bo v prodaji pohištva uspeval le tisti, ki bo kvaliteten, poceni ter soliden v dobavi in servisu. Pri tem imamo še rezerve, saj čakajo kupci na nekatere elemente v sklopu naših posameznih garnitur tudi 4 do 6 mesecev. To pomeni, da nam ne gre še preveč slabo; kljub temu pa se je treba ob tem resno zamisliti in odpraviti slabosti.

— Bi ob številnih nalogah, ki nas čakajo v prihodnje, katere izmed njih še posebej izpostavlja?

V Brestu moramo predvsem povečati proizvodnjo in sicer na osnovi večje produktivnosti. Tega ne bomo dosegli le z boljšim delom delavcev ob strojih, ampak predvsem z boljšo organizacijo dela, boljšim izkoriščanjem delovnega časa in boljšim odnosom do dela, kar še posebej velja za vse strokovne in vodil-

Čimprej moramo preseči kupoprodajne odnose in se samoupravno povezati na osnovi dohodkovnih odnosov, saj zametke le-teh že imamo.

Posebej moramo zgraditi trdno sodelovanje in vsklajevanje med prodajo na domačem trgu in izvozom ter proizvodnimi temeljnimi organizacijami.

Uresničevanje gospodarske stabilizacije na Brestu je tesno povezano tudi z nagrajevanjem po delu. Komisija, ki sedaj intenzivno dela na enotnem sistemu nagrajevanja v okviru delovne organizacije, seveda ne bo mogla prinesiti čarobnih in za vse sprejemljivih rešitev. Dostikrat smo že poudarjali: kolikor več bomo ustvarili, toliko več bomo lahko delili za osebne dohodke ter skupno in splošno porabo.

Bolje bomo morali nagrajevati proizvodno fizično delo in manj administrativno. Ob tem pa moramo upoštevati tudi načelo: nagrajevati ustvarjalno delo strokovnjakov, tistih, ki lahko veliko prispevajo k boljšim gospodarskim rezultatom. Ta izhodišča bodo ustvarila tudi ustrezna delitvena razmerja med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom, s čimer pa bi istočasno onemogočili neupravičene težnje po uravnilih.

Predvsem pa bomo morali z ustreznim nagrajevanjem napovedati bitko »nedelu«, zlasti v tistih okoljih, kjer bi lahko dosegali boljše delovne rezultate. To pa bomo dosegli le, če bodo v teh prizadevanjih sodelovali vsi delavci Bresta.

1. julija naj bi prišla v razpravo na novo ovrednotena dela in naloge, obenem s sistemi nagrajevanja direktorjev, trgovskih potnikov ter delavcev v prodajalnah in skladiščih.

Ena izmed pomembnih nalog je tudi zmanjševanje režije po vseh temeljnih organizacijah in v Skupnih dejavnostih, s čimer so že pričeli v TOZD Pohištvo.

— Kaj bi še posebej poudaril ob koncu razgovora?

Če bomo v prihodnje s svojim delom še več prispevali k uspešnemu gospodarjenju, bomo prav gotovo kos težavam, ki so pred nami. To tudi pomeni, da se moramo v vseh delovnih okoljih boriti za še boljše, še večje delovne rezultate, boriti proti tistim, ki ne prispevajo dovolj k odgovornemu delu, ki ne prispevajo k resničnim socialističnim samoupravnim odnosom. To pa je naloga vsakega Brestovca, vseh družbeno-političnih organizacij v Brestu oziroma vseh, ki v njih delujemo, vseh organov upravljanja in strokovnih služb.

V Brestu ne bomo dosegli stabilizacije, če se ne bomo zavedali, da sta gospodarjenje in samoupravljanje enoten proces, če ne bomo v tem procesu jasno videli svojih odgovornosti in pravic.

Brestovci so doslej že dostikrat dokazali, da so sposobni izpolnjevati tudi najzahtevnejše naloge in premagovati tudi velike težave. Prepričan sem, da bo s skupnimi močmi tako tudi v prihodnje.

Razgovor pripravil B. Levec

da spremljamo razvoj tehnologije in oblikovanja, če hočemo, da sledimo tem dosežkom tudi na svetovnih tržiščih.

Pri izvozu pa naletimo na velike težave, saj niti v Brestu niti v lesarstvu nismo dovolj organizirani za nastope na zunanjih tržiščih. Tudi Brest si bo moral prizadevati, da bi se v okviru SOZD Slovenijales in v povezavi z Unileksom ter ostalo industrijo pohištva kar najbolje povezali, sicer bomo v izvozu dosegali vedno slabše rezultate.

Trdneje se moramo za izvoz organizirati tudi znotraj Bresta, zlasti v pohišveni proizvodnji (kooperacija med TOZD, interna stimulacija izvoza, ki jo bo treba ponovno ovrednotiti). Tudi v finalizaciji negorljivih plošč mora biti poglobljeni smoter izvoz. Računati moramo, da bomo žagan les vse težje izvažali in bo ta dolgoletni vir deviznega dohodka in dohodka sploh na Brestu čedalje bolj vprašljiv.

V sedanjih izvoznih stimulacijah so premajhne razlike med končnimi izdelki (11 odstotkov) in za žagan les (9 odstotkov) in slovensko lesarstvo predlaga, da bi izvoz primarnih izdelkov sploh prenehali stimulirati. V pripravi je predlog novih izvoznih stimulacij, saj proizvodne temeljne organizacije z izvozom ne dosegajo ustreznega dohodka.

Doslej smo manjši dohodek pri izvozu pokrivali z višjimi domačimi cenami, kar pa v prihodnje skorajda ne bo več mogoče. Že sedaj je namreč prodaja na domačem trgu v težavah, zlasti ob povečanem pologu za kredit na 50 odstotkov in ob vse manjši kupni moči prebivalstva.

ne delavce, od inštruktorja do direktorja.

Ne gre samo za to, da resno premislimo utemeljenost vsake naložbe, ampak moramo pretehtati tudi vsak strošek (tudi potne stroške, dnevnice, potovanja v tujino, sredstva za reklamo in propagando, prihranek pri materialu) ne le v neposredni proizvodnji, ampak tudi v režiji, v Skupnih dejavnostih. Še bolje moramo organizirati strokovno delo v temeljnih organizacijah in v Skupnih dejavnostih, čutiti moramo večjo odgovornost do vsega, kar se strokovno in samoupravno dogovorimo. To pomeni, da se mora odnos do dela izostriti do skrajne možne mere. Zato pa morajo biti delavci redno in pravočasno obveščeni o stanju v temeljni in delovni organizaciji, pa tudi v občini in širši družbeni skupnosti.

Zelo pomembno vprašanje so tudi odnosi in vsklajevanje dela med temeljnimi organizacijami.

Nič več težaškega dela na hloidiščih

O temeljnih nalogah

(nadaljevanje s 1. strani)

Na področju proizvodnje je posebej poudarjena potreba po večji produktivnosti na osnovi boljše organizacije dela, vsklajenega načrtovanja, razvijanja kooperacije, varčevanja z energijo in surovinami, racionalne izrabe delovnega časa...

Izvozni načrti za leto so zelo ambiciozni (povečanje za 57 odstotkov), vendar so rezultati v prvih mesecih ugodni. Kljub različnim težavam je izvoz za nas nujen, ki nam postavlja predvsem naslednje naloge: še bolj intenzivno obdelavo zunanjih tržišč, prilagajanje proizvodnih programov zahtevam trga, dodatno stimuliranje izvoza.

Tudi prodaja na domačem trgu naj bi se kljub zaostrenim pogojem povečala za 27 odstotkov. Predvsem bo potrebno urediti dohodkovne odnose s trgovinskimi organizacijami, širiti našo maloprodajo in povečati aktivnosti na terenu.

Težave z oskrbo so čedalje oostrejšje in se ne moremo izogniti tudi združevanju deviznih sredstev. Uvažamo samo materiale, ki jih ni na domačem tržišču. Vse sile moramo usmeriti v zagotovitev dobave surovin in v večje dohodkovne povezave s poslovnimi partnerji.

Na področju financ se spet obetajo likvidnostne težave. Amortizacija je angažirana za odplačevanje anuitet, poslovni sklad v pogojih inflacije ne zadošča niti za enostavno reprodukcijo. Potrebna bo najstrožja finančna disciplina na vseh področjih.

Tudi na področju avtomatske obdelave podatkov se z nabavo novega računalnika odpira cel splet novih zahtevnih nalog. Podobno velja za področje kadrovske politike ob novem sistemu usmerjenega izobraževanja in za področje nove organizacije, ki mora temeljiti predvsem na osnovi delitve dela med proizvodnimi temeljnimi organizacijami, Prodajo in Skupnimi dejavnostmi.

Cela vrsta nerešenih vprašanj je tudi na področju nagrajevanja v zvezi z uveljavljanjem novega enotnega sistema. Posebna komisija pripravlja novo metodologijo vrednotenja, ki naj bi bila končana do začetka julija. Dogovoriti se bo treba tudi o prehodu na novi sistem ob upoštevanju enake mase za osebne dohodke in družbenega dogovora. Preveriti bo treba tudi posebne sisteme nagrajevanja.

Izdelan imamo tudi načrt nalog v prihodnjem srednjeročnem obdobju, vendar so pogoji za investiranje vse bolj zaostreni. Težili bomo za tem, da bi čim večji delež investicij temeljil na sovlaganjih zunanjih partnerjev. Glavna naloga je priprava investicijskih elaboratov zlasti v smislu tržnih raziskav.

Tudi na področju informiranja kljub obilici informacij informacijski sistem še ni povsem utečen.

Cela vrsta nalog je letos pred nami na področju splošnega ljud-

skega odpora in družbene samozastite, predvsem ob večjem podružbljanju tega celotnega sistema.

V delovanju družbenopolitičnih organizacij je še precej slabosti, ki se kažejo v njihovem premajhnem političnem vplivu in delovanju ter nevsklajenosti med osnovnimi organizacijami.

Izčrpna, kritična in ustvarjalna razprava se je dotaknila skoraj vseh nanizanih področij, še posebej pa se je osredotočila na nekatera izmed njih.

Precej razpravljalcev se je dotaknilo vprašanja naših prihodnjih razvojnih usmeritev in naložbene politike. Ob tem so opozarjali na iztrošenost strojne opreme in energetskega problema, kar vse onemogoča modernjšo proizvodnjo, katere izdelki bi bili konkurenčni bodisi na domačem bodisi na tujem trgu. Kljub že sprejetim srednjeročnim planskim dokumentom bo potrebno vse nove naložbe in rekonstrukcije znova strokovno ovrednotiti, pri čemer bo treba posebej upoštevati njihovo usmerjenost v izvoz. Močna ovira pri uresničevanju naložbene politike pa so tudi skromna lastna sredstva za naložbe.

Dosti pozornosti je razprava namenila tudi izvozu in ukrepom za njegovo povečanje, pa vprašanjem nagrajevanja, samoupravnih in poslovnih organiziranih, kooperacijskih odnosov med temeljnimi organizacijami, racionalizaciji poslovanja ob novem računalniku, svobodni me-

Ne moremo biti zadovoljni

PRIPRAVE NA TRETJI KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV V NAŠI OBČINI

Priprave na tretji kongres samoupravljalcev dobivajo v naši občini večje razsežnosti, pa vendar z doslej opravljenim delom ne moremo biti zadovoljni.

Program, ki ga je sprejel koordinacijski odbor, je še najbolj uresničen pri tretji temi »združeni delavci v delegatskem sistemu ob katerem je bilo organiziranih več posebnih razprav po temeljnih organizacijah, kjer so obravnavali tudi osnutek statuta občine. Razprave so pokazale, da veliko delegacij ne deluje tako kot bi morale. Še posebej je opaziti, da odločitve sprejemajo same, brez povezav z družbeno političnimi organizacijami in samoupravnimi organi, so pa tudi izjeme.

Posebne težave se pojavljajo pri oblikovanju delegacij v temeljnih organizacijah, ki so raztresene po vsej občini, predvsem v Gostinstvu in TOZD Nanos. Da ni prave vsebinske povezave, kažejo tudi dejstva, da delegacije iz temeljnih organizacij ne prenašajo svojih problemov v

S problemske konference Brestovih komunistov

njavi in delu režije, večji produktivnosti, delovni disciplini in še posebej delu družbenopolitičnih organizacij.

Na osnovi pripravljenega gradiva in bogatih prispevkov v razpravi bo posebna komisija pripravila zaključke in sklepe. Ker leti pomenijo delovni dogovor o o dolgoročnejšem uresničevanju naših skupnih nalog ne le komunistov, ampak vseh Brestovih delavcev, bomo sklepe objavili v prihodnji številki.

B. Levec

Brestov sedanji gospodarski trenutek

Nedvomno smo lani dosegli na Brestu vrsto pomembnih rezultatov, ki so plod naših lastnih prizadevanj, hkrati pa moramo ugotoviti, da gre del rezultatov pripisati tudi splošni družbeni klimi, ki se je odražala v izrednih konjunkturalnih razmerah in v devalvaciji dinarja. Ob 21 odstotnem povečanju proizvodnje v Brestu smo povečali celotni prihodek kar za 62 odstotkov.

Ob izredni konjunkturi ter naših izrednih proizvodnih in prodajnih prizadevanjih smo dosegli konec leta takšne zaloge gotovih izdelkov, da smo prišli v nekaterih temeljnih organizacijah do stopnje desortiranosti oziroma, da tržišču nismo mogli nuditi celovitega programa naših izdelkov.

Zal ugotavljamo, da so porabljena sredstva ali drugače povedano, cene surovin, reprodukcijskih materialov in drugih stroškov poslovanja še hitreje naraščala od rasti celotnega prihodka in sicer za 67 odstotkov, kar samo potrjuje splošne ugotovitve, da je bilo leto 1980 izrazito inflacijsko.

Z rastjo dohodka so porasle tudi vse kategorije njegove delitve, od osebne, skupne in splošne porabe do akumulacije. Ne moremo mimo tega, da ne bi navedli še nekaterih pomembnih dosežkov, ki se kažejo kot uspeh naših stabilizacijskih prizadevanj:

— izvoz smo leta 1980 povečali dinarsko za 29 odstotkov, leto pred tem pa celo za 36 odstotkov;

— investicije so bile lani praktično zamrznjene z izjemno dokončanja tovarne mineralnih plošč;

— število zaposlenih je ostalo na isti ravni, celo znižalo se je za 1 odstotek, s tem, da je bistveno porasel dohodek na zaposlenega;

— izplačani osebni dohodki in skupna poraba so bili v mejah družbenega dogovora, vendar so osebni dohodki kljub temu porasli za 29 odstotkov, tako da smo tudi v okviru dogovora uspeli glede na dosežene rezultate ohraniti določeno ravnotežje z rastjo življenjskih stroškov.

In še nekaj ugotovitev o letošnjem poslovanju.

Sodeč po zalozah gotovih izdelkov je bil start v letošnje poslovanje leto pravzaprav ugoden. Vendar razmere na trgu kažejo, da je konjunktura že močno upadla in da lahko pričakujemo upadanje prodaje še najmanj do konca polletja. Do upadanja prodaje prihaja — kot je bilo ugotovljeno tudi na izvršnem

odboru splošnega združenja Les — predvsem pri izdelkih trajnejšega značaja, kamor se uvrščajo tudi izdelki naše pohištvene proizvodnje.

Ne nazadnje nas glede na dosedanje razmere med neusklajeno ponudbo in povpraševanjem zmanjšana konjunktura ne sme in nas tudi ni presenetila, kajti zavedati se moramo, da bodo naša stabilizacijska prizadevanja in prepotrebna večja usmeritev v izvoz uspešna le, če bomo zmanjšali domačo potrošnjo.

Celotni prihodek načrtujemo za leto v višini 3.110 milijonov dinarjev ali 35 % rasti v primerjavi z lanskim letom. Čeprav gre za bistven porast celotnega prihodka, pa načrtujemo porast dohodka le za 9 odstotkov, kar pomeni, da je načrtovana rast porabljenih sredstev znatno višja od rasti celotnega prihodka. Gre za dejstvo, da so dosežene povprečne cene surovin in materialov v pohištvenih kapacitetah v povprečju 70 do 80 odstotkov višje od povprečnih cen, doseženih v letu 1980.

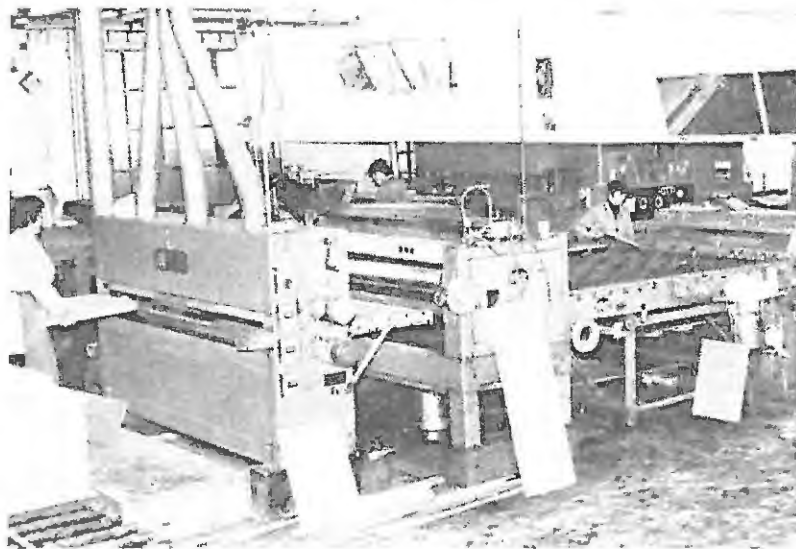
S takim porastom cen je devalvacija, ki naj bi spodbujala k povečanju izvoza, seveda povsem izničena. Nenormalna rast stroškov oziroma cen ter usmeritev v izvoz s povečanjem za 57 odstotkov in z njim povezana slabša dohodkovnost, imajo za posledico v letu 1981 celo minimalen padec akumulacije.

Osebni dohodki naj bi se zvišali za 24 odstotkov. Takšna rast osebnih dohodkov je usklajena z možno rastjo kot jo dovoljuje družbeni dogovor, seveda s pogojem, da bodo tudi dejansko doseženi načrtovani rezultati — predvsem načrtovana dohodek in izvoz.

Spremenjene razmere na trgu in relativno slaba akumulacija glede na doseženo stopnjo inflacije, imata za posledico zmanjševanje naše reproductivne sposobnosti in celo ponovno zaostrovanje likvidnosti oziroma plačilne sposobnosti. Gre torej za to, da v sedanjih pogojih praktično nimamo možnosti za naložbe iz lastnih sredstev, temveč predvsem s sodelovanjem zainteresiranih sovlagateljev za programe, na osnovi katerih si želijo z dohodkovnim povezovanjem pridobiti devizna sredstva ali izdelke za oskrbovanje svoje proizvodnje.

Vse te ugotovitve, ki bodo spremljale naše letošnje poslovanje, terjajo predvsem kritičen pristop k oblikovanju ukrepov, ki lahko kakorkoli prispevajo k uspešnosti našega poslovanja.

D. Mlinar

Klejnara v TOZD POHISTVO

F. Žagar

Nakazuje se težavno leto

OB PERIODIČNEM OBRAČUNU ZA LETOŠNJE PRVO ČETRTLETJE

Že ob sestavljanju letnega načrta smo ugotavljali, da bo leto 1981 izredno težavno. Nekajkrat smo ga skoraj v celoti spremenili, vendar je bila načrtovana rast stroškov takšna, da so planirani rezultati izredno skromni. Morda so se takratna predvidevanja zdeli nerealna, vendar jih prvo četrtletje potrjuje. Pa o finančnih rezultatih nekoliko pozneje. Najprej naj se pomudimo pri ostalih fazah reprodukcijskega procesa, ki so na takšen rezultat vplivali.

PROIZVODNJA

Dinamika letnega plana proizvodnje je bila dosežena z indeksom 24,3 odstotka. Pri tem sta nad planom proizvodnje samo TOZD Pohišvo in Tapetništvo. Vendar moramo ugotoviti, da je bila v TOZD Pohišvo manjša proizvodnja za izvoz, kar bo v naslednjih obdobjih rezultate nedvomno zmanjševalo. Delno velja ta ugotovitev tudi za TOZD Tapetništvo.

Nedoseganje plana v TOZD Žagalnica in TOZD Jelka je posledica pomanjkanja hlodovine, saj sta obe temeljni organizaciji obratovali samo v eni izmeni. V TOZD Iverka je nižje doseganje proizvodnje posledica neugodnih vremenskih razmer, pa tudi večjih zastojev kot so bili načrtovani. Zaradi nizkih temperatur in velike vlage se je podaljševal čas za pripravo iverja. Sušilniki so obratovali z maksimalnimi kapacitetami, kar je povzročalo večje okvare. Podobno je zaradi nizkih temperatur prihajalo tudi do okvar na transportnih trakih.

V TOZD Mineralka je manjšo proizvodnjo deloma pogojevala tudi manjša prodaja. Če naj ključno razpravljanje o proizvodnji, potem moramo v prihodnjem obdobju napeti vse sile, da ta zaostanek nadomestimo, kajti vsaka manjša proizvodnja povečuje fiksne stroške in s tem poslabšuje rezultat.

NABAVA

Nabava vedno bolj postaja ključni dejavnik za nemoteno proizvodnjo. Stanje na domačem trgu se iz meseca v mesec zaostčuje. Na področju surovin imamo za TOZD Žagalnica s sklenjenimi pogodbami pokrito dobavo, ob predpostavki, da bo tudi realizacija zasebnega sektorja po planu. Za TOZD Jelka pa je hlodovina zagotovljena samo za eno izmeno, saj postaja io določena področja cenovno nesprejemljiva. Kot posledica manjšega razreza hlodovine pa se pojavljajo tudi težave pri nabavi žaganega lesa.

Pri oskrbi z repromateriali ugotavljamo, da vsi naši dobavitelji, ki uporabljajo surovine iz uvoza, pogojujejo dobavo z zdru-

ževanjem deviz ali zahtevajo, da je Brest uvoznik njihovih surovin. Zato zahteve daleč presega jo načrtovani znesek za združevanje deviz, kar bo nedvomno vplivalo na redno preskrbo.

Osnovne značilnosti uvoza pa so predvsem v manjših možnostih uvoza zaradi nedoseganja plana izvoza, večji uvoz od načrtovanega in v težavah pri poravnavanju obveznosti do tujih partnerjev. Pri tem naj povemo, da so na večji uvoz v dobršni meri vplivale zahteve po uvozu surovin za naše dobavitelje.

PRODAJA

Prodaja je dosegla 19 odstotkov letnega plana oziroma je večja za 43 odstotkov od istega obdobja lani. Pri tem je na domačem trgu doseganje plana 18,4 odstotka ali 27 odstotkov več. Količinsko je izpolnitev plana večja, vendar so bile cene za večino proizvodov nižje od planiranih. Večje planirane cene pa so bile rezultat višjih cen surovin in reprodukcijskih materialov.

Prodaja je v glavnem sledila proizvodnim kapacitetam temeljnih organizacij, z izjemo TOZD Gaber in TOZD Mineralka. Manjša prodaja kuhinj je posledica uvajanja novih programov, ki še niso v celoti postavljeni na vseh prodajnih mestih. V drugem četrtletju bomo začeli uvajati novo kuhinjo Brest 09. V primeru, da prodaja omenjenih programov ne bo pokrivala proizvodnje, bomo lansirali dodatno kuhinjo. Pri prodaji ognjeodpornih plošč pa bo potrebno intenzivneje obdelovati trg ter pripraviti ateste, ki jih zahtevajo projektivni biroji in naši kupci.

IZVOZ

Izvoz je dosegel 22,2 odstotkov letnega plana ali indeks 305 glede na isto obdobje preteklega leta, ki pa je bil tedaj izredno nizek. Glavni izpad je pri izvozu žaganega lesa, medtem ko je izvoz končnih izdelkov celo nad četrtletno dinamiko. Umirjenost na trgu za prodajo žaganega lesa, ki je nastopila v drugi polovici lanskega leta, se nadaljuje tudi letos. Cene temu blagu na svetovnem trgu so padle za 20 odstotkov.

Posledica takšnih okoliščin je tudi zastoj v odpremi že lani v izvozu prodanega žaganega lesa. V prvem četrtletju se je nadaljevala aktivnost za izvoz negor plošč. V tem času so bili sestavljeni ceniki in dane ponudbe za izvoz v več držav. Iz zanimanja tujih kupcev sklepamo, da bomo prve količine lahko izvozili že v prvem polletju.

FINANČNI REZULTATI

Rezultati manjše prodaje, izrednega skoka cen surovinam in repromaterialom in manjše proizvodnje so tudi neugodni finančni rezultati, ki so pod že tako nizko načrtovanimi kazalci. Naj na prvo mesto postavimo cene surovin in repromaterialov. V letnem planu smo nabavne cene iz meseca oktobra povečali za 20 odstotkov, kar pomeni na celotno leto približno 40 do 50 odstotkov porasta cen.

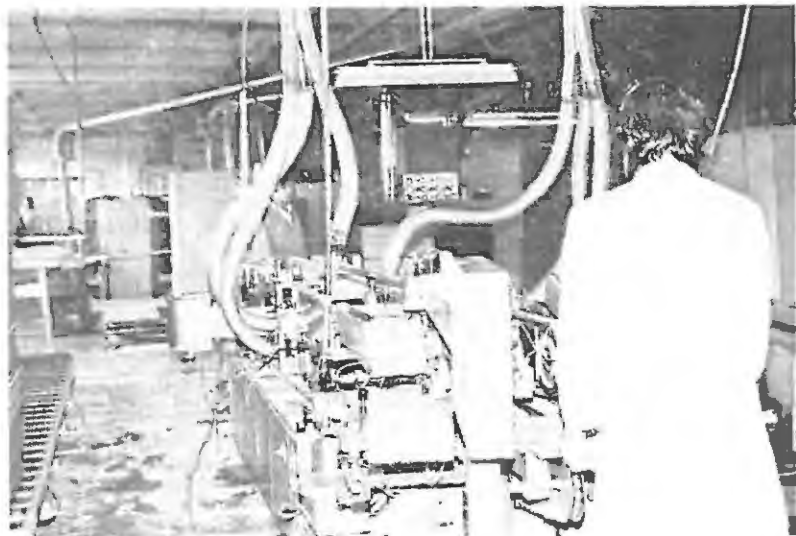
Sedaj ugotavljamo, da skoraj vse temeljne organizacije že plačujejo surovine in repromateriala po višjih cenah. Torej v teh cenah kakšnih rezerv ne moremo iskati.

Istočasno je del prodaje potekal po starih cenah ali zato ker se je nanašal še na prodajo iz preteklega leta ali zato, ker nismo mogli oblikovati novih cen zaradi še ne sprejetih novih predpisov. Vsekakor bo treba v naslednjem obdobju uskladiti tudi prodajne cene s cenami surovin in repromaterialov. Drugi pomemben razlog je v sezonskem značaju prodaje.

Minimalne načrtovane rezultate lahko dosežemo ob normalni prodaji — to je, v enem četrtletju bi morali realizirati 25 odstotkov prodaje. Ob sezonskem značaju prodaje (to je okoli 20 odstotkov v enem četrtletju) ostajajo fiksni stroški nespremenjeni, kar seveda bistveno znižuje rezultat. Zato so tudi sredstva za akumulacijo po temeljnih organizacijah izredno pičila, tri temeljne organizacije pa nakazujejo tudi izgubo.

Napovedi za prihodnje obdobje pa tudi niso preveč obetavne. Drugo četrtletje je v dolgi seriji let značilno po upadanju prodaje; plog za nakup pohištva se je povečal, realna kupna moč upada, cene osnovnim surovinam in repromaterialom pa še naraščajo. Čeprav smo omenili, da se morajo razmerja med nabavnimi in prodajnimi cenami uskladiti, pa to ne pomeni, da bomo s tem rešili vse, saj je manevrski prostor izredno ožek. Predvsem bo potrebno v vseh sredinah natančno analizirati vzroke ter popraviti vse tisto, kar je v naši moči.

P. Oblak

Delo pri furnirki robov (iz TOZD JELKA)

Novi računalnik - nove naloge

Po petih letih mučnega iskanja različnih dovoljenj in soglasij je Brestu končno le uspelo dobiti novi računalnik, ki so ga pripeljali sredi marca.

To je najnovejši model ameriške firme IBM. Že več mesecev preurejamo prostore, urejamo klimatske naprave in opravljamo druga sprotna dela, 13. aprila pa je začela tehnična služba INTERTRADE priključevati novi stroj v preurejene prostore.

Novi računalnik bo Brestu omogočil, da bomo lahko še na drugih področjih prešli na av-

njo reorganizacijo službe za avtomatsko obdelavo podatkov.

Kljub omenjenim težavam smo si za letos zastavili precej drzne načrte: prenos dosedanjih obdelav na novi računalnik, izpeljavo projekta »FINANČNO VODENJE«, poenostavitev projekta »MATERIALNO POSLOVANJE«, letos pa naj bi začeli tudi z vodenjem in načrtovanjem proizvodnje v TOZD GABER. Seveda pa ne smemo pozabiti na izobraževanje delavcev, ki hodo uporabljali terminale.

Del opreme za novi računalnik je prispel

tomatsko obdelavo podatkov in da bomo računalnik prek terminalov približali uporabnikom.

Seveda pa na samem začetku prinaša novi stroj precej težav. Dosedanji računalnik je v enajstih letih tako zastarel, da je treba sedanji kader skoraj vse stvari naučiti na novo in da imamo težave že pri samem prenosu dosedanjih obdelav na novi računalnik. Poleg tega novi računalnik zahteva tudi precejš-

Vsekakor smo z novim računalnikom pridobili možnost za oblikovanje celovitega informacijskega sistema na Brestu in za zmanjšanje stroškov na različnih področjih.

Če naj vse zastavljene cilje dosežemo, pa je potrebna še veliko dela v službi za avtomatsko obdelavo podatkov, pa tudi za tiste, ki bodo neposredno vnašali ali uporabljali posamezne podatke.

M. Braniselj

PRIZNANJE MASIVI

Medobčinska skupnost za zaposlovanje je kolektivu Masive podelila posebno priznanje za uspehe in prizadevanja na področju zaposlovanja in usposabljanja invalidov.

V TOZD MASIVA je zaposlenih 14 invalidov in 49 delavcev z omejenimi oziroma z zmanjšanimi sposobnostmi za delo. To prav gotovo kaže na veliko razumevanje celotnega kolektiva, da ima v naši družbi vsak državljan pravico in možnosti za pridobivanje osebnega dohodka, ki je potreben za normalno življenje.

Kolektivu Masive bo to priznanje nova spodbuda za še večje razumevanje pri zaposlovanju invalidnih oseb.

T. Lovko

Pogled na skladišče žaganega lesa v TOZD ŽAGALNICA

Brest in lesna industrija lani

NEKAJ PRIMERJAV O LANSKEM GOSPODARJENJU V LESARSTVU

Lansko gospodarjenje v naših temeljnih organizacijah smo dobro pregledali že ob zaključnem računu ter ugotavljali dobre in slabe strani našega poslovanja. Informacija o poslovanju pa ni popolna, če nam ne prikaže tudi gospodarjenja drugih lesarskih kolektivov. Poleg tega pa je bilo vedno za vse Brestovce zanimivo, kako so poslovili vodilni slovenski proizvajalci pohištva.

Na gospodarjenje so v preteklem letu, letu stabilizacije vplivali tudi različni neekonomski vzroki, kot so zakoni, resolucije, administrativni ukrepi in podobno. Zato je slika gospodarjenja včasih malce drugačna, saj so ugodni, pa tudi neugodni poslovni rezultati lahko posledica neekonomskih ukrepov in zakonitosti. Kljub temu pa nam ekonomski kazalci vseeno prikažejo neko sliko o uspešnosti poslovanja, pa tudi prilagodljivosti delovnih organizacij različnim gospodarskim stanjem.

Za primerjavo smo izbrali nekaj najpomembnejših slovenskih proizvajalcev pohištva. Glavni kazalci gospodarjenja so prikazani v posebni tabeli. Vsi omenjeni proizvajalci imajo podobno sestavo proizvodnje, proizvajajo različne vrste pohištva, ki jih bolj ali manj ugodno prodajajo na domačem, pa tudi na tujem trgu.

nejše predvsem Sora Medvode, Alples, Meblo in Lesonit.

Podoben kazalec kot dohodek je tudi čisti dohodek na zaposlenega. Zanimiva je ugotovitev, da je pri Brestu ta kazalec nižji od poprečja skupine, čeprav je bil dohodek na delavca višji. To nam kaže, da je pri nas zelo veliko prispevkov in obveznosti, ki se izdajajo iz dohodka in ki znižujejo čisti dohodek. To je tudi vzrok, da so ostali kazalci slabši kot je bil dohodek na delavca. Podobno stanje kot pri nas je tudi pri Lesonitu, medtem ko ima pa Marles drugačno sliko.

Dohodek v primerjavi s poprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi nam kot kazalec ekonomičnosti pove, koliko dinarjev dohodka dobimo na sto dinarjev vloženih sredstev. Ker se med porabljenimi sredstvi štejejo tudi zaloge, je koeficient ekonomičnosti nižji pri tistih proizvajalcih, ki so

mičnost pa je dosegla Sora Medvode, saj je z majhnimi sredstvi ustvarila visok dohodek.

Pri osebnih dohodkih in skupni porabi opazimo, da je Brest še vedno nekoliko pod poprečjem panoge, pa tudi pod organizacijami, ki so v tabeli. Kljub temu, da so osebni dohodki na Brestu naraščali hitreje od poprečja panoge (porast v primerjavi z lanskim letom je na Brestu 30 odstotkov, v panogi 23 odstotkov, v Meblu 19 odstotkov, v Marlesu 17 odstotkov, v Sori 19 odstotkov, v Alplesu 27 odstotkov), pa tudi hitreje od omenjenih organizacij, so zaradi nižje startne osnove še vedno nekoliko nižji kot so v teh delovnih organizacijah. Močno pa so se približali poprečju panoge, saj so samo za okrog 90 dinarjev od poprečja. Pri tem je treba še poudariti, da je bilo naraščanje osebnih dohodkov v preteklem letu omejeno z resolucijo in da je Brest v celoti izkoristil vse možnosti za povečanje osebnih dohodkov.

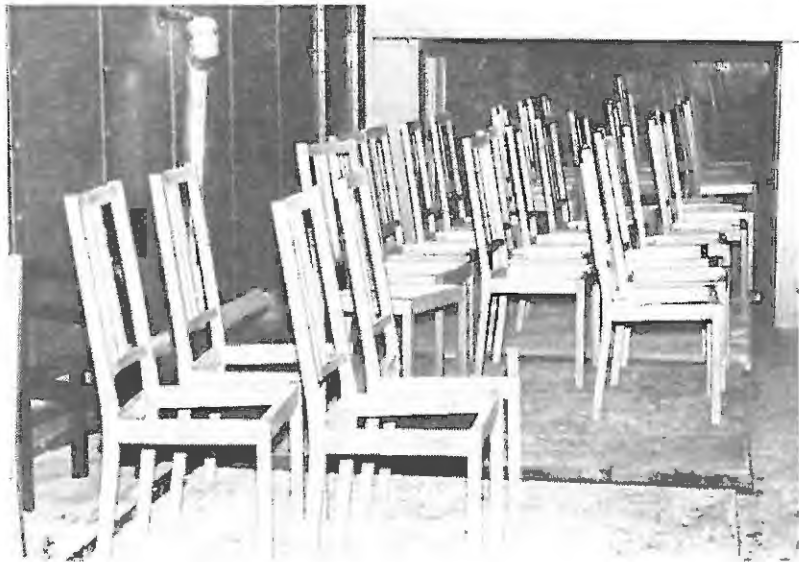
Podatki o akumulaciji, ki nam kažejo izločanje sredstev za razširjeno reprodukcijo, pa so za Brest zelo ugodni. Od omenjenih proizvajalcev imata kljub višjemu dohodku in čistemu dohodku samo dve organizaciji več izločenih sredstev za akumulacijo v primerjavi s porabljenimi sredstvi ali pa po zaposlenih, kot naša delovna organizacija. V primerjavi s celotno lesno industrijo pa je Brest po akumulaciji ravno na poprečju.

Kot zadnji je v tabeli prikazan koeficient tehnične opremljenosti s sredstvi. Ta kazalec nam delno nakazuje, s kakšnimi sredstvi razpolagajo delavci pri svojem delu; ali imajo novejša sredstva ali pa so že zastarela in odpisana. Za našo delovno organizacijo vidimo, da ima boljše opremljenost kot pa je poprečje panoge, pa tudi boljše kot nekatere omenjene organizacije.

Ob pregledu vseh teh kazalcev lahko ugotovimo, da je bilo poslovanje naše delovne organizacije na poprečni ravni, saj ima vse kazalce gospodarjenja na poprečju ali pa odstopajo le malo navzgor ali navzdol. Primerjalno z letom 1979 pa se je poslovanje precej izboljšalo, saj so večji dohodek, čisti dohodek in akumulacija.

Poslovanje nekaterih organizacij kot so Sora, Alples in Javor bi lahko ocenili kot uspešnejše, saj imajo večino kazalcev nad poprečjem. Ostale organizacije pa so poslovale podobno uspešno kot Brest.

I. Korošec

Vrsta stolov v lakirnici TOZD MASIVA

Iz drugih lesarskih kolektivov

ELAN se lahko pohvali s precejšnjim izvozom na zahtevno italijansko tržišče. Za izvoz čolnov se jim je ponudila firma Vitalco iz Milana, s katero so lansko jesen sklenili pogodbo, letos pa je posel že uspešno stekel. V prvih treh mesecih so izvozili okoli 40 odstotkov čolnov več kot je bilo dogovorjeno s pogodbo.

V STOLU so lani delavci objavili osem tehničnih izboljšav in koristnih predlogov, od katerih je bilo sedem realiziranih. Skupno ugotovljeni letni prihranek je znašal 506.249,80 dinarjev, podeljenih pa je bilo za 52.995,20 dinarjev nagrad. V obdobju 1976-1980 je bilo prijavljenih 70 tehničnih izboljšav, ki so dale za 2.809.275 dinarjev gospodarske koristi.

Da bi si JELOVICA zagotovila dovolj surovin, se dogovarja za sovlaganje v večjo naložbo za delovno organizacijo Vrbanja v Bosni. Jelovica naj bi v treh letih prispevala 30 milijonov dinarjev, dobivala pa bi letno 8000 kubičnih metrov žaganega lesa za dobo desetih let. Podobni razgovori potekajo še z nekaterimi drugimi delovnimi organizacijami v drugih republikah.

GLIN Nazarje je letos pričel z novo proizvodnjo moznikov, palet in zidnih oblog. Uporabljajo surovino, ki so jo dotlej prodajali na domačem tržišču zaradi neustrezne kvalitete ali dimenzij.

MEBLO v svoji prihodnji naložbeni politiki zastavlja predvsem modernizacijo strojne opreme in zagotavljanje infra-

strukturnih objektov. Pri pravi izvajanju naložb bodo vsako od njih ocenjevali z vidika njene ekonomičnosti in doseganja večje produktivnosti. Prednost bodo imele skupne naložbe in tiste, ki bodo prispevale k večjemu izvozu.

LESNINA že vrsto let s pohištvom opremlja različne objekte v Sovjetski zvezi. Ob nedavni razstavi njenega pohištva je sklenila tudi pogodbo za opremljanje 250 eksperimentalnih laboratorijev, za katere je Lesnina že prej pripravila in dobavila potrebne vzorce.

LIKO bo tudi letos največ izvažal na ameriško tržišče in sicer 75 odstotkov svojega izvoza. Povečal se je tudi delež izvoza na evropska tržišča in sicer na 21,4 odstotka; tja je v celoti namenjen izvoz iz njihove tovarne vrta.

ALPLES je za svoje izvozne programe našel vrsto dobrih tehnoloških rešitev, posebno pri pohištvu VASA. Posrečena je obdelava robov iz masivnega smrekovega lesa. Tudi furniranje in nadaljnja obdelava sta se znatno izboljšala. Novi hidravlični stiskalnici so delavci remonta vgradili pnevmatiko, s katero se bistveno olajša težko delo.

SLOVENIJALES — trgovina je s svojim inženiringom opremila veliko veleblagovnico v Splitu, ki so jo nedavno svečano odprli. Slovenijales se je v ta posel vključil že med projektiranjem in pripravo finančne konstrukcije. Vrednost vgrajene opreme, dobavljene od Slovenijalesa, znaša skoraj 7 milijard starih dinarjev.

Premalo budnosti

V slabih treh letošnjih mesecih so v Sloveniji ognjeni zublji pogoltnili za več kot 230 milijonov družbenega premoženja. Posredna škoda, ki so jo povzročili ti požari, pa je nedvomno še mnogo večja. Vzroki za takšno divjanje ognjene stihije so znani. Predvsem so to skrajna malomarnost in skrajna neodgovornost posameznikov, kolektivov...

Vse kaže, da smo tudi mi že nekoliko pozabili na katastrofalne posledice požarov, ki so nam pred leti upepelili tovarni v Martinjaku in v Cerknici. Pri požarnovarnostnih pregledih tovarn smo naleteli na številne pomanjkljivosti, ki nam danes ali jutri lahko povzročijo ogromno gospodarsko škodo. Te nepravilnosti so zdaj v glavnem odpravljene; vendar za koliko časa? Dosedanje izkušnje kažejo, da se zelo hitro uspravamo in že po krajšem času naletimo na iste napake in nepravilnosti kot prej.

Naše obnašanje na tem področju nam najboljše ponazarjajo dogajanja v tovarni ivernih plošč. V letu 1979 so bili tam trije manjši požari z razmeroma veliko gospodarsko škodo. Podobni, če ne isti vzroki, so botrovali tudi trem požarom v letu 1980. Namesto, da bi vzroke zanje odpravili, naletimo nanje ob vsakem požarnovarnostnem pregledu. Nas mora v to res prisiliti požar s katastrofalnimi posledicami?

Vse kaže, da pozabljamo, da smo za varnost odgovorni prav vsi. Ta ugotovitev je na Iverki bolj vidna kot drugje le zaradi požarno zelo nevarnega delovnega postopka in dela v štirih izmenah. Zlasti slednje omogoča izgovore in prenašanje dela in odgovornosti, ki za proizvodnjo niso ravno nujna, na delavce naslednjih izmen, skratka, na »druge«. To pa ni značilno le za delavce Iverke. V. Žnidaršič

	Dohodek na delavca	Dohodek popr. upor. pos. sred.	Čisti doh. na delavca	OD in skup. por. na del.	Dos. popr. mesečni neto OD	Akum. v popr. upor. pos. sred. v %	Akumul. na delavca v (din)	Popr. upor. osn. sred. na del.
Brest Cerknica	326.430	43	188.615	148.386	7.812	8	57.834	315.920
Meblo N. Gorica	347.440	36	208.788	163.871	8.360	4	38.657	448.778
Alples Javezniki	393.759	40	231.782	173.284	9.081	6	54.510	317.108
Javor Pivka	339.065	51	248.802	165.792	8.017	12	81.784	255.181
Marles Maribor	300.635	41	203.721	156.749	8.012	7	50.312	155.141
Sora Medvode	479.799	60	367.685	187.655	9.644	24	187.552	258.350
Lesonit Il. Bistrica	359.181	24	177.753	184.329	7.818	2	32.327	782.236
Poprečje slov. lesne ind.	319.223	45	209.982	157.477	7.909	8	57.028	252.602

Kazalec produktivnosti dohodek na delavca nam pove, da je Brest lani ugodno posloval, saj ima dohodek na delavca višji kot je poprečje slovenske lesne industrije. Ne sodi pa po uspešnosti v sam vrh, ker je precej organizacij, ki so poslovale uspešneje od njega. Od le-teh so bile uspeš-

lani poslovali z visokimi zalogami. Brest je preteklo leto končal z minimalnimi zalogami ki pa so bile vseeno visoke. To mu povečuje tudi poslovna sredstva in znižuje ekonomičnost poslovanja. Podobno je bilo tudi pri nekaterih drugih proizvajalcih, kot sta Meblo in Lesonit. Visoko ekono-

Elementi za sedežno pohištvo — iz TOZD TAPETNIŠTVO

Priznanje raziskovalnemu delu

TUDI BRESTOVCI MED KIDRIČEVIMI NAGRAJENCI

Vemo, da je lani začela z obratovanjem naša nova tovarna ognjeodpornih plošč MINERALKA. Ta tovarna je neposredni plod lastne raziskovalne dejavnosti pri uvajanju novosti v gospodarsko in družbeno prakso, nosilci te dejavnosti pa so bili naši omenjeni sodelavci. Njihov poglavitni prispevek pomenijo organiziranje izumiteljskega dela, izum tehnološkega postopka za proizvodnjo ognjeodpornih mineralnih gradbenih plošč in investicijska uresničitev izuma v neposredni industrijski proizvodnji.

Naša tovarna ognjeodpornih plošč je prva tovrstna tovarna v Jugoslaviji in edina na svetu, ki dela po novem, v Brestu razvitem tehnološkem postopku.

V svetu sicer obratuje še nekaj tovarn ognjeodpornih plošč, vendar po drugačnih postopkih. Zato ima Brest tudi možnost za prenos znanja ne samo v države v razvoju, temveč tudi v razvite države in s tem možnost za razvijanje višjih oblik mednarodnega sodelovanja.

Drugi pomemben element je v tem, da zagotavljamo domačemu trgu izdelek, ki je bil doslej izključno vezan na uvoz. Koncentracija velikega števila ljudi v blokovskih naseljih, pri delu v birojih ter v objektih družbenega standarda, pa tudi vedno večje kapacitete v pomorskem prometu in naš koncept družbene samozagrade zahtevajo vedno večjo protipožarno varnost, ki jo zagotavljajo prav naše negorljive plošče.

Ognjeodporna plošča je tudi izredno zanimiv izvozni izdelek, saj je ponudba na svetovnem trgu še vedno majhna, če jo primerjamo s potrebami. Zato se odpirajo velike možnosti za izvoz surovih ognjeodpornih plošč, pa tudi polfinaliziranih in finaliziranih proizvodov iz teh plošč.

Na kratko si oglejmo področja, na katerih so posamezni nagradenci izraziteje ustvarjalno delovali in s svojim delom odločilno vplivali na izvedbo projekta.

Dipl. ing. Tone Zidar je izumitelj tehnološkega postopka za proizvodnjo ognjeodpornih mineralnih plošč NEGOR. Do omenjenega izuma je vodila trda pot. Za ugotovitev potrebnih podatkov je bilo potrebno opraviti nad pet tisoč laboratorijskih poskusov.

— da je v proizvodnem procesu upošteval ekološko zaščito, — da morajo proizvajalci ustrezati mednarodnim in domačim standardom o negorljivosti.

Delo v zvezi z izumom je v veliki meri opravljal sam ali pa v tesnem sodelovanju s sodelavci tako, da je moral vložiti veliko tehnično — tehnološkega in organizacijskega znanja ter naporov.

Dipl. ing. Jože Urbas je bil najtesnejši strokovni sodelavec dipl. ing. Toneta Zidarja pri reševanju vprašanj tehnološkega postopka

za proizvodnjo ognjeodpornih mineralnih plošč. Njegova zasluga je tudi v tem, da je laboratorijske izsledke računalniško obdelal. S tem načinom je bistveno skrajšal čas raziskav in omogočil selekcijo med podatki. To je omogočilo pravilno izbiro recep-

tur, ki so potrebne in optimalne pri omenjeni proizvodnji. Že pred tem je bil aktivno vključen v sam pričetek del — to je v laboratorijsko in kasneje v polindustrijsko izdelavo plošč. Ves čas je odločilno sodeloval pri reševanju tehnoloških vprašanj, zlasti še tistih, ki so se nanašala na vključitev domačih gradiv v proizvodni proces.

Končno, ko je bil tehnološki proces obdelan in postrojenje postavljeno, je ing. Urbas speljal organizacijo proizvodnje prek računalnika, s čimer je zmanjšal potreben obseg živega dela, zmanjšal verjetnost napak in dosegel optimalnost porabe surovin ter izkoriščenosti kapacitet.

Ing. Jože Strle je dal pobudo za čimprejšnjo primerno uporabo že zgrajenih objektov in nekaterih naprav v opuščeni tovarni ivernih plošč. Pri tem je poudarjal potrebo po takšni proizvodnji, ki se vključuje v dogovorjeno smer prestrukturiranja dejavnosti delovne organizacije. Še posebej je delal na tem, da se pri konkretnih rešitvah v kar največjem možnem obsegu izkoristijo rezultati lastnih znanstveno raziskovalnih naporov. Prav tako je bila njegova skrb ob tem posvečena manjšanju uvoza, večanju izvoza in s tem gospodarnem vključevanju v mednarodno delitev dela.

Sprožil je idejo za proučitev možnosti za proizvodnjo ognjeodpornih plošč in organiziral potrebne strokovne skupine. Celotno delo v zvezi z uresničitvijo zastavljenega projekta je organiziral tako, da je bila naloga opravljena v zavidljivo kratkem času.

Poleg organizacijsko — tehničnih je sodeloval tudi pri reševanju ekonomsko-finančnih vprašanj za izvedbo te pomembne naložbe.

Varčujemo pri stroških

Dohodek temeljne organizacije ali delovne skupnosti je v veliki meri odvisen od višine stroškov, ki jih ustvarimo v poslovnem procesu. Porabljena sredstva v Brestu v letu 1980 predstavljajo kar 67,7 odstotka celotnega prihodka; samo en odstotek znižanja porabljenih sredstev pomeni več kot poldrugo milijardo starih dinarjev več dohodka.

Temeljni motiv delavcev v združenem delu je višji dohodek. Gospodarnost poslovanja na vseh področjih združenega dela je eden izmed temeljev gospodarske stabilizacije. V vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti skupnih služb spremljamo stroške po vrstah stroškov in po stroškovnih mestih. Stroške načrtujemo in jih ob posameznih obračunskih obdobjih primerjamo z dejanskimi stroški. Vsak odmik od načrtovanih stroškov moramo temeljito preučiti, ugotoviti vzroke ter ukrepati tako, da stalno varčujemo oziroma znižujemo stroške.

Ob ugotavljanju gospodarskih rezultatov v posamezni enoti ne moremo iti mimo tega, da ne bi pregledali, kako smo gospodarili s stroški, bodisi s tistimi, ki nastanejo neposredno v proizvodnji bodisi s stroški pri opravljanju ostalih dejavnosti poslovnega procesa, na primer v zvezi v vzdrževanju, nabavo, prodajo, kontrolo, financami, kadri, razvojem in tako naprej.

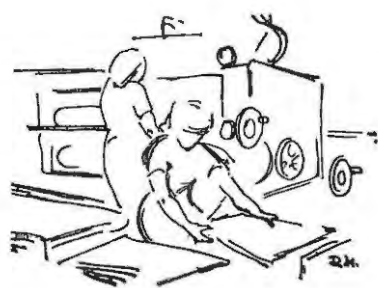
Z doslednim gospodarjenjem vseh delavcev lahko vplivamo, da bodo stroški manjši in tako povečali dohodek. Zato moramo zaostriti odgovornost za stroške pri vseh, posebej pa pri tistih, ki so odgovorni za posamezno stroškovno mesto. Boljše izkoriščanje surovin, materiala, energije, transporta, pa tudi iz-

raba vseh drugih stroškov, na primer reklame, reprezentance, stroškov potovanja, pomeni več dohodka.

Vrsta elementov vpliva na gospodarnost: od organizacije dela, izkoriščanja proizvodnih sredstev, strokovnosti delavcev, izbire surovin, kar najboljše izrabe le-teh, do uporabe sodobnih metod, večje specializacije, kooperacije in standardizacije, pa še bi lahko naštevali.

Menim, da moramo ob spremljanju rezultatov podobnih temeljnih organizacij združenega dela ugotavljati, kateri so boljši in se po njih zgledovati. Še v večji meri bomo morali v naš sistem nagajevanja vgraditi vpliv gospodarnosti na osebni dohodek, da bo tako motiv za doseganje večjega dohodka še bolj prisoten pri slehernem delavcu.

J. Hren

OBVESTILO OBČANOM

Prepovedano je odlaganje tleh odpadkov ter kurjenje na smetiščih. Vsi kršitelji tega opozorila bodo denarno kaznovani.

Komunala Cerknica

Letošnja aprilski razprodaja je bila baje letos slabše obiskana. Žal o tem nismo dobili podatkov

Korak naprej

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI SREDSTEV ZA TOVARNO IVERNICH PLOŠČ JE PODPISAN

Preskrbljenost s surovinami je zlasti v zadnjem času v našem gospodarstvu vse prej kot dobra. Ker je v pohištveni industriji iverna plošča eden izmed osnovnih reprodukcijskih materialov, je razumljivo, da si proizvajalci pohištva žele, to surovino dolgoročneje zagotoviti.

Samoupravni sporazum je nastal torej zaradi potrebe udeleženk po takšni delitvi dela, ki zagotavlja trajnejšo preskrbljenost s surovinami za večanje produktivnosti in dohodka.

Neokrnjeno proizvodnjo in s tem dobavo ivernih plošč je mogoče zagotoviti s skupnim nastopom, s katerim so se udeležke dogovorile:

1. Zagotoviti je potrebno redno proizvodnjo naših ivernih plošč 75.000 kubičnih metrov na leto.

2. Rekonstruirati je potrebno linijo, ki bo omogočala pripravo iverja iz večje količine lesno-industrijskih ostankov in ki bo usklajena s tehnologijo za izdelavo gozdnih sortimentov.

3. Za morebitno sovlaganje dobaviteljem surovin v nemoteno proizvodnjo ivernih plošč.

4. Za investicijo v novo proizvodnjo tankih ivernih plošč.

Za združevanje sredstev za proizvodnjo tankih ivernih plošč bodo zainteresirane delovne organizacije sklenile poseben samoupravni sporazum, pri čemer imajo podpisnice sporazuma prvenstvo pri sodelovanju.

Udeležke samoupravnega sporazuma so se dogovorile o višini, dinamiki in o načinu vlaganja.

Obveznost za dobavo ivernih plošč, ki so opredeljene v samoupravnem sporazumu, prične letos in velja za deset let.

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za tovarno ivernih plošč je prvi tovrstni sporazum v okviru SOZD Slovenijales. Ob slavnostnem podpisu, na katerem so bili predstavniki vseh podpisnic in predstavniki SOZD Slovenijales, je bilo poudarjeno, naj ne bi bil tudi zadnji.

Dohodkovno povezovanje pomeni namreč spremembo starih kupoprodajnih odnosov z novimi, katerih značilnost je skupna

zainteresiranost za boljše gospodarjenje. S podpisom samoupravnega sporazuma in z združitvijo sredstev so vse udeležke dobile možnost in obveznost za sodelovanje pri sprejemanju takšnih poslovnih odločitev, ki bodo vodile k boljši preskrbljenosti proizvodnje pohištva z ivernimi ploščami.

PODPISNICE SPORAZUMA

Poleg zainteresiranih Brestovih temeljnih organizacij:

Lesna in pohištvena industrija Idrija
Sora Medvode
Tovarna pohištva Brežice
Lesna industrija Kočevje
Stilles Sevnica
Stil Koper
Slovenijales — trgovina
Svea Zagorje
Alples Železniki
Radin Ravna gora

V roku 90 dni po podpisu samoupravnega sporazuma bo ustanovljen poseben odbor udeleženk sporazuma, v katerem bo po en član vsake podpisnice.

Naloge tega odbora so predvsem, da oblikujejo mnenja o srednjeročnem in letnem planu TOZD Iverka, o uporabi združenih sredstev, o ugotavljanju in udeležbi v skupnem dohodku, da prispevajo predloge za uspešno poslovanje, se opredeljujejo o morebitnem odstopu posameznih udeleženk od samoupravnega sporazuma, odločajo o sprejemanju novih udeleženk in podobno.

Delavcem Bresta, posebno pa delavcem TOZD Iverka pa ostaja, da gospodarimo tako, da do izgub ne pride, še posebej ne zaradi oskrbe s surovinami, kadrovske zasedbe, izkoriščanja kapacitet in vodenja tehnologije.

Dokazati moramo, da le povežemo na osnovi dohodka, ki ga posebno v zadnjih letih v naši družbi pogosto poudarjamo kot najboljšo pot sodelovanja v gospodarstvu, pelje k boljšim gospodarskim rezultatom.

R. Palčič

POSTANITE ČLANI TURISTIČNEGA DRUŠTVA CERKNICA!

Januarja letos ustanovljeno turistično društvo Cerknica, ki deluje v krajevnih skupnostih Cerknica, Begunje in Grahovo, želi povečati članstvo.

Kdor želi postati član, lahko stori to z vplačilom članarine, ki za leto 1981 po sklepu ustanovnega občnega zbora znaša 100 dinarjev letno. Vplačajo lahko v pisarni nove Mercatorjeve blagovnice v Cerknici vsak delovni dan.

Članarina ne predstavlja občutnega stroška v družinskem proračunu. Več članov pa bo, večje delovne uspehe bomo dosegali.

O delovnem programu turističnega društva Cerknica pa več v bližnji prihodnosti, tudi na straneh našega Obzornika.

Pri svojem delu je znal povezati izsledke, do katerih je prišel, v organsko celoto in jih pripraviti za industrijsko uporabo. Ob svojem delu je moral in je upošteval vrsto zahtev, od katerih naj omenimo le glavne:

— da mora hiti tehnologija izvirna,

— da mora biti tako dodelana, da služi za izdelavo strojne opreme, sposobne za proizvodnjo po postopku, ki še ni poznan in preizkušen,

— da je bilo treba upoštevati sedanje objekte in naprave,

Srečanje s Titom - najlepše doživetje

POGOVOR Z MLADO KIPARKO —
DOMAČINKO MILENO BRANISELJ

Že pred slabim letom dni smo bralcem obljubili pogovor z našo domačinko Mileno Braniselj, katere delo je štafetna palica, ki jo je tovariš Tito kot zadnjo sprejel neposredno v roke — leta 1979. Tokrat ob obletnici smrti dragega tovariša Tita in ob samostojni razstavi del mlade kiparke v našem salonu pohištva to obljubo tudi izpolnjujemo.

Milena Braniselj (rojena 1951. leta) menda ni treba posebej predstavljati, saj je domačinka. Pa vendar nekaj osnovnih suhih podatkov: končala je šolo za oblikovanje leta 1970. dobro leto na Brestu v službi za oblikovanje, 1976. leta je diplomirala na akademiji za likovno umetnost, 1979. leta končala kiparsko specialko pri prof. Slavku Tihcu, sedaj pa je svobodna umetnica.

— V beograjski Politiki je bil marca 1979 zapisan tvoj odgovor novinarjem: »Vesela sem in presrečna, ker bo prav moja štafetna palica simbolizirala želje vseh Jugoslovancev, ker jo bo tisoč mladih rok nosilo in v zame najsrečnejšem trenutku v življenju prineslo v roke tovariša Tita.« Kako si se pravzaprav odločila, sodelovati v natečaju za izbiro štafetne palice 1979?

Tisto leto je bila za pripravo štafetne palice zadolžena naša republika in to častno nalogo so zaupali predvsem študentom naše akademije. Tako sem se za to delo odločila tudi jaz. Najprej sem razmišljala, kako oblikovati takšno »klasično« palico kot si jo običajno zamišljamo, ko pa sem bila v svojih kiparskih iskanjih čisto drugje in sem začela odkrivati kinetično plastiko.

Končno sem se odločila, da jo oblikujem v svojem stilu. Zato sem bila potem, ko je bila izbrana prav moja palica, še posebej srečna, ker je bilo to tudi priznanje moderni smeri v plastiki, področju, s katerim sem se začela intenzivno ukvarjati.

— Čeprav smo objavili tudi fotografijo te palice, bi, prosim, opisala njen pomen, njeno izraznost in simboliko?

Okrog dva kilograma težka palica s podstavkom ima v sredini prozoren tulec iz pleksi stekla kot vezni člen med spodnjim in zgornjim delom. Vanj je položena kovinska viba s sedmimi zavoji, kar naj bi simbolično spominjalo na sedem sekretarjev SKOJ. Viba, ki se vzpenja v neskončnost, pomeni tudi dinamiko našega družbenega raz-

LIDIJA ŠENTJURC PRI NAS

Prvega aprila se je razgovor, ki so ga pripravile družbeno-politične organizacije naše občine, udeležila tudi Lidija Šentjurs, ki je nedavno praznovala sedemdesetletno svojega rojstva. V prisrčnem razgovoru s borci, aktivisti in mladino je bil še posebej poudarjen pomemben prispevek Notranjske v narodno-osvobodilnem boju in revoluciji. Na srečanju so bili tudi prvoborci iz naše občine, narodni heroji Stane Semič-Daki, predstavniki občin Vrhnika in Logatec in predstavniki družbeno političnih organizacij notranjske regije.

Po razgovoru si je tovarišica Lidija Šentjurs ogledala naš salon pohištva in se krajši čas zadržala v razgovoru s predstavniki naše delovne organizacije.

J. Otoničar

Na kratko: to je posebno notranje gibanje v kiparstvu, v plastiki, v masah. Že v četrtem letniku so me figure, ki sem jih dotlej oblikovala v glini in kamnu, začele zanimati drugače. Tudi klasične plastike nakazujejo določeno napetost, nakazujejo gibanje med figurami. Mene pa je začelo zanimati drugo vprašanje: kako najti in izraziti notranje gibanje, notranjo napetost v masi in med masami. Začela sem odkrivati napete oblike (denimo v vodi), razvijati vibe, ki pomenijo gibanje v neskončnosti in druge oblike notranjega gibanja.

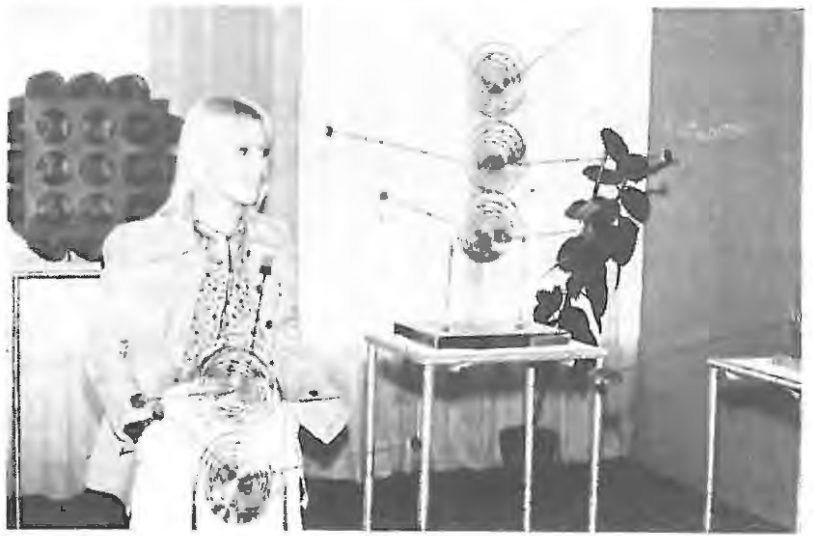
— In kakšno je pravzaprav tvoje umetniško sporočilo ljudem?

Naj ljudje razmišljajo tudi o tem, kar poskušam izraziti, ne samo o zunanjih stvareh in predmetih. Poskušam jim prikazati svoja spoznanja o predmetih in gibanju. Obenem mislim, da so takšna iskanja tudi odraz sodobne družbe, odziv življenja, ki ga živimo.

Žal ni prostora, da bi pisali še o nekaterih zanimivih vprašanjih, ki jih je pogovor načel; predvsem o povezovanju moderne umetnosti z oblikovalci in arhitekti pri kreiranju objektov, o položaju svobodnega umetnika, pa še o čem. Morda kdaj drugič...

Za zaključek naj omenim še, da je dobila letos v Cerknici tudi prvo nagrado pri izbiri plastike za občinsko priznanje »19. oktober«. Zaželimo ji torej še dosti uspehov pri njenih prihodnjih umetniških iskanjih!

B. Levec

Milena Braniselj med svojimi eksponati v salonu pohištva

Pravnik odgovarja

Prvo vprašanje:

V praksi se večkrat pojavi vprašanje, ali je zakonito, da delavčeva zahteva za varstvo pravic (pritožba zopert sklep — odločbo...) ne zadrži izvršitve. To pomeni, da bi moral delavec naloženo dolžnost izpolniti, čeprav je zoper njo ugovarjal oziroma se z njo ne strinja.

Drugo vprašanje:

Razporejen sem na druga dela oziroma naloge, ki so manj ovrednotena od prejšnjih. Ali je prav, da sem prejel sklep o osebnih dohodkih, ki so nižji od prejšnjih. Poprej sem višje osebne dohodke prejemal že več kot štiri leta.

Odgovora:

1. Delavčeva zahteva za varstvo pravic (pritožba) praviloma ne zadrži izvršitve sklepa do dokončne odločitve v okviru temeljne organizacije. Po zakonu o delovnih razmerjih pa so dopuščene izjeme, ko delavec mora opraviti naloženo obveznost oziroma, ko se sklep mora izvršiti, čeprav je vložena zoper njega zahteva za varstvo zakonitosti oziroma ugovor.

Povedali smo že, da gre za izjeme, zato zakon o delovnih razmerjih (čl. 184) in po njem naši samoupravni splošni akti (npr.: samoupravni sporazum o delovnih razmerjih v TOZD IVERKA — (člen 234) opredeljujejo v katerih primerih samo je to mogoče.

To so sklepi, s katerimi se določi:

- osebni dohodek,
- začasna odstranitev z dela ali iz temeljne organizacije,
- začasno opravljanje drugih del zaradi izjemnih primerov,

— delo preko polnega delovnega časa (nadure) v skladu z zakonom o delovnih razmerjih.

Vidimo torej, da gre za neke nujne zadeve, za katere zakonodajalec ocenjuje, da bi zvodenele, ali pa bi nastala nepopravljiva škoda, če bi jih odlagali. Vedeti moramo, da življenje in poslovanje pogosto zahtevata hitro ukrepanje in podrejanje oziroma osebnih interesov skupnim interesom kolektiva. Postopki za varovanje zakonitosti so za nekatere (omenjene) nujne zadeve predolgi, saj je rok za vložitev zahteve (ugovora) 30 dni, rok za odgovor pa spet 30 dni.

Izjemna ureditev, o kateri govorimo danes, pa ne izključuje kasnejše presoje o zakonitosti, pa tudi ne o odgovornosti za morebitno zlorabo pravice izdajatelja sklepa.

2. Že dolgo je tega, kar so predpisi določali, da se delavcu ne sme zmanjšati osebnega dohodka, ko je bil razporejen na druga dela oziroma naloge, čeprav so le-ta bila manj ovrednotena od prejšnjih. Novejši predpisi, zlasti pa zakon o združenem delu, jasno določajo, da prejema delavec osebni dohodek po delih oziroma nalogah, ki jih dejansko opravlja.

To pomeni, da delavec lahko dobiva tudi nižji osebni dohodek od prejšnjega, če je v skladu s pogoji, določenimi v zakonu oziroma v samoupravnem sporazumu o delovnih razmerjih, prerazporejen na druga dela oziroma naloge, ki so manj ovrednotena od prejšnjih. S tem je uveljavljeno načelo, naj bo delavčev osebni dohodek odvisen od dela, ki ga dejansko opravlja, ne pa od nekaterih navidezno pridobljenih pravic, ki bi šle na škodo drugih delavcev.

A. Perčič, Z. Zabukovec

IZID

NATEČAJA ZA IZDELAVO IDEJNIH OSNUTKOV PRIZNANJA OBČINE CERKNICA »19. OKTOBER«, GRBA IN ZASTAVE OBČINE CERKNICA

Strokovna žirija za oblikovanje javnega razpisa in izbiri osnutka priznanja občine Cerknica »19. oktober«, grba in zastave občine Cerknica je podelila naslednje nagrade, ki hkrati pomenijo odkup in pravico do uporabe izbranih del:

1. Priznanje občine Cerknica »19. oktober«

- a) prvo nagrado 20.000 din prejme izdelek pod geslom »Kranj« avtorice Milene Braniselj iz Ljubljane
- b) druge in tretje nagrade se ne podeli

Za 2.000 din se odkupi izdelek avtorja Mirka Jadriča iz Cerknice.

2. Grb in zastava občine Cerknica

- a) prvo nagrado 15.000 din prejme izdelek pod geslom »zeleno-modro« avtorja Pavla Rakovca iz Kranja
- b) druge nagrade se ne podeli
- c) tretjo nagrado 7.500 din prejme izdelek pod geslom »Cerknica« avtorja Franka Meleta iz Ljubljane.

J. Hren

Letos še dosti nalog

NAJPOMEMBNEJŠE LETOŠNJE NALOGE BRESTA NA PODROČJU SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE IN Družbene SAMOZAŠČITE

Organizacijska in kadrovska zasedba komitejev za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito je po vseh temeljnih organizacijah in v skupnih dejavnostih zadovoljiva in že usklajena z osnutkom novega zakona. Na ravni Bresta naj bi v prihodnje deloval tudi koordinacijski odbor za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito na delegatskem načelu.

Po vseh temeljnih organizacijah so izdelani obrambni in varnostni načrti: ukrepi pripravljenosti, načrti za vojno proizvodnjo, civilno zaščito in narodno zaščito.

Na podlagi izkušenj ugotavljamo, da je podružbljanje tega področja premalo pod vplivom družbeno-političnih organizacij, ampak je bolj odvisno od prizadevanj in znanja posameznih predsednikov in članov komitejev.

Pri izvajanju letošnje akcije »nič nas ne sme presenetiti«, katere nosilec so sindikati, moramo uspeti, da bodo odgovorni nosilci akcije sposobni samostojno opravljati vse zadolžitve, ki jih imajo na osnovi izdelanih programov aktivnosti in načrtov.

Težiti moramo, da uresničimo letos zastavljene načrte o izobraževanju predsednikov komitejev in direktorjev v Polčah ter da izpeljemo načrtovane tečaje in vaje civilne zaščite in narodne zaščite po temeljnih organizacijah.

Sprejeti moramo ukrepe za dosledno prikazovanje načrtovanih in porabljenih sredstev za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito po temeljnih organizacijah, kot to določajo predpisi, ker tega še ne izvajamo.

Najti moramo tudi načine za povezovanje nosilcev — komitejev za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito med temeljnimi organizacijami in komiteji v krajevnih skupnostih in začeti usklajevati kadrovska vprašanja in usposabljanje.

Na področju družbene samozaščite imamo izdelane varnostnopolitične ocene in sprejeli smo tudi ukrepe za odpravljanje pomanjkljivosti, na podlagi

katerih moramo nenehno spremljati aktivnosti po temeljnih organizacijah na področju požarne varnostne preventive.

Posebno skrb moramo posvetiti tudi kadrovski in strokovni kvaliteti varnostne službe.

Izdelati moramo programe za njihovo usposabljanje, ki naj zajamejo poleg strokovnih navodil tudi seznanitev varnostnikov z ocenami ogroženosti temeljnih organizacij, z obveščanjem samoupravnih organov in z ostalimi področji splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki so zajeta v reviji Naša obramba. Potrebno jih je redno seznanjati z uporabo orož-

ja in gasilskih aparatov. Večkrat bo potrebno organizirati delovne sestanke in opravljati redno kontrolo, posebno ponoči ter ob praznikih in med kolektivnimi dopusti.

Prek osnovnih organizacij sindikatov moramo med delavci vplivati na izboljšanje medsebojnih odnosov, tako da se bodo varnostniki po temeljnih organizacijah resnično čutili kot sestavni del kolektiva.

Organizirati moramo tudi zaščito pri prenosu in prevozu finančnih sredstev v skladu s predpisi.

J. Troha

V našem salonu pohištva je vedno dovolj kupcev

Očiten napredek v izobraževanju komunistov

Idejno-politično usposabljanje je vse bolj pomembna sestavina dela zveze komunistov, saj ustvarja pogoje za boljše in učinkovitejše uresničevanje zastavljenih družbenih ciljev.

Rečemo lahko, da v naši občini dajemo temu področju izjemno velik poudarek. Usposobljeni in z znanjem oboroženi komunisti lahko veliko več prispevajo k razvijanju socialističnih samoupravnih odnosov v svojih delovnih okoljih.

Če naj kritično ocenimo izobraževalno delo v preteklih nekaj letih, lahko ugotovimo nenehno izboljševanje programov in metod idejno-političnega usposabljanja. Pričeli smo uveljavljati skoraj vse oblike tega izobraževanja.

Seminar za usposabljanje kandidatov pred sprejemom v zvezo komunistov je sedaj že stalna in uveljavljena oblika.

Podobno je s seminarjem za usposabljanje novo sprejetih komunistov. Pri teh seminarjih je sicer še vedno osip, kar bi nekoliko lahko ocenjevali kot neodgovornost ob sprejetih obveznostih, vendar pa se je ta osip v zadnjem času zelo zmanjšal.

Tudi občinska politična šola se vse bolj uveljavlja, kar potrjuje vedno večje število slušateljev.

Še vedno pa nismo dovolj uveljavili dopisne šole marksizma. Ta oblika, ki v bistvu pomeni usmerjeno samoizobraževanje, bi bila lahko zelo primerna za usposabljanje vseh tistih komunistov, ki tarnajo nad pomanjkanjem časa in da zato ne morejo obiskovati predavanj.

Razveseljivo je, da se je tudi seminar o samoupravljanju v združenem delu pokazal kot izredno uspešna oblika usposabljanja vodilnih družbeno-političnih delavcev. Ta seminar je bil

v vseh skupinah zelo dobro obiskan.

Podobno se je uveljavil tudi trimesečni seminar teorije in prakse marksizma.

V preteklih treh do štirih letih smo usposabljali:

— okrog 150 članov na seminarju za usposabljanje kandidatov pred spremembo v zvezo komunistov;

— okrog 140 članov na seminarju za usposabljanje novo sprejetih članov;

— 44 slušateljev je opravilo občinsko politično šolo;

— 28 slušateljev je opravilo dopisno šolo marksizma;

— 23 slušateljev je končalo trimesečni seminar teorije in prakse marksizma;

— 18 slušateljev je v obdobju od 1972 do danes končalo srednjo politično šolo;

— en slušatelj je končal politično šolo Josip Broz-Tito v Kumrovcu.

Ti podatki nam kažejo, da se je približno 400 komunistov udeležilo ene izmed oblik usposabljanja, kar predstavlja skoraj polovico članstva.

Pri usposabljanju pa smo posebej poudarili posebno pozornost vsebini in kakovosti izobraževalnih programov. Programe želimo aktualizirati, da bi tako slušatelje oborožili s čimveč praktičnih in uporabnih spoznanj. To dosega-

mo z izbiro predavateljskega aktivna, ki ga sestavljajo najbolj delavni in razgledani družbenopolitični delavci v naši občini, obenem pa programe prilagajamo potrebam.

Lani smo v idejno-politično usposabljanje zajeli 17,2 odstotka komunistov, kar je lep uspeh. Vendar pa je vprašanje, koliko je bilo to usposabljanje del kadrovske politike v zvezi komunistov in njenih osnovnih organizacijah. To vprašanje bi moralo biti letos še pomembnejše.

Letos smo pričeli s pripravo na XII. kongres zveze komunistov Jugoslavije in IX. kongres zveze komunistov Slovenije. V sklopu teh priprav bodo ob koncu letošnjega leta volitve novih vodstev osnovnih organizacij, nekoliko pozneje volilna konferenca občinske konference ZKS. Zato mora vsak kandidat za opravljanje odgovornejše funkcije v zvezi komunistov opraviti eno izmed oblik idejno-političnega usposabljanja. To bi morali odločno zahtevati pri evidentiranju sekretarjev osnovnih organizacij in članov občinske konference.

Tako bomo idejno-politično usposabljanje lahko resnično postavili v funkcijo kadrovske politike. To pa je tudi nujno!

V osnovnih organizacijah moramo vedeti, za kakšno zadolžitve članstvo usposabljam.

Ob tej priložnosti velja tudi ugotoviti, da samoizobraževanje

in pa usposabljanje po osnovnih organizacijah ni najboljše.

Samoizobraževanje komunistov je nujna in nenadomestljiva oblika usposabljanja. Temu vprašanju je treba v osnovnih organizacijah dati večji poudarek tudi tako, da se komunisti med seboj vzpodbujajo in zadržujejo za proučitev posameznih gradiv, ki naj bi jih potem skupno obdelali na seji osnovne organizacije. Večina osnovnih organizacij pa temeljnega programa za usposabljanje članstva ni izpolnila. Res je sicer nekaj osnovnih organizacij, kjer je izobraževanje zelo v redu, v glavnem pa to ne teče. Da bi bilo stanje boljše, je ena izmed rešitev v organizatorjih idejno-političnega izobraževanja v osnovnih organizacijah. Te organizatorje bi lažje usmerjali in jim dajali gradiva in neposredno pomoč pri uresničevanju programa.

Za zaključek bi rekel, da se ob uspehih, ki smo jih dosegli v zadnjem obdobju, ne smemo zadovoljiti, saj nas čaka na tem področju še zelo veliko dela. Idejno-politično usposabljanje pomeni neposredno družbeno politično delovanje, ki ni nikoli končano. Stalno moramo razvijati in krepiti nove metode dela, izboljševati oblike usposabljanja, programe pa čimbolj približati potrebam osnovnih organizacij. Postati mora vsakodnevna potreba vsake osnovne organizacije in vsakega komunista.

M. Jernejčič

Uredimo si delovno okolje!

Samo besede »več, bolje, učinkoviteje« ne morejo ustvariti boljših delovnih uspehov, če nimamo tudi urejenih delovnih pogojev in neposredne okolice delovnega mesta. Občutek reda in discipline bi moral dobiti takoj, ko vstopiš v tovarno. Obdržati red po vsej tovarni pa je zaradi naše miselnosti »saj to ni naše« zelo težko.

Kdo naj prevzame odgovornost in prepričevanje, da bi si vsi delavci v vseh delovnih okoljih prizadevali za disciplino, za urejeno delovno mesto in okolje? Dosedanje življenje je pokazalo, da je napredek odvisen od prizadevanj vseh delavcev v vseh delovnih okoljih. Na splošno pa menimo, da je dovolj, če smo zagotovili osnovne pogoje za nemoteno proizvodnjo in da smo s tem opravili vse.

Predlagamo, da v opisih del in nalog temeljito pregledamo in tudi pri delu uveljavimo tisti del opisa, ki govori o redu in disciplini.

Prav gotovo bodo nekateri takoj vedeli povedati, da imamo posebej zaposlene delavce, ki skrbijo za čistočo v tovarni in okrog nje. Res je nekaj delavcev zadolženih, da čistijo in pospravljajo, nikakor pa ne more tistih deset delavcev storiti vsega v tako ve-

liki tovarni. Vemo, da je v TOZD Pohištvo dnevni pretok okrog tisoč delavcev — od tistih v proizvodnji, do vseh vrst šoferjev, serviserjev, tistih v odpremi, na skladišču lesa, repromateriala, dobavi za obrat družbene prehrane... pa da ima le malokdo občutek za urejeno okolje. Podobno je tudi v neposredni proizvodnji.

Morda je še pravi čas, da vsakdo resno in odgovorno pogleda v svoj lonec. Skoraj ni dneva, ko v sredstvih javnega obveščanja beremo ali slišimo o večjih ali manjših požarih, o večji ali manjši škodi. Številni vzroki za takšne škode tičijo prav v neredu in neurejenem delovnem okolju.

Če tisoči ne morejo poskrbeti za urejenost, tega ne more odtehtati deset ljudi. Za urejenost smo odgovorni prav vsi, moramo se podrediti kar največji delovni disciplini, ki zadeva tudi čistost delovnega mesta in okolja.

Že vnaprej vem, da bodo ta opozorila marsikje naletela na gluha ušesa; ob škodi, ki jo na pravijo drugi, imamo dosti povedati, svoje pa ne vidimo.

Ukrepajmo stalno in pravočasno, ukrepajmo proti kršilec in dajmo priznanje prizadevnim! Samo tako lahko pričakujemo varnejši, lepši, odgovornejši jutri.

F. Kranjc

Letošnja pomlad se počasi prebuja...

NAŠI LJUDJE

Tokrat smo za naš razgovor izbrali **Viktora MULCA**, ki ima sedaj v TOZD žagalnica najdaljšo delovno dobo. Že kot mlad fant se je zaposlil na marovski žagi in je lani praznoval kot jubilarant — tridesetletnik. Od tega je triindvajset let delal pri polnojarmeriku. Seveda so mu v tem času moči pošle in je sedaj zaposlen v enoti »kartonaza«. Pravi, da se tam kar dobro počuti in da se razume s sodelavci, pretežno s sodelavkami.

Sicer pa je bil Viktor za nje-ga dni zelo dejaven in prizadeven delavec v samoupravnem in političnem življenju, saj je opravljal vodilne funkcije v sindikatu, samoupravnih organih in protipožarni varnosti, kjer je imel največje uspehe. Pri delu ga poznamo kot vestnega, razumevaločega in skromnega delavca, vedno pripravljenega pomagati.

Na vprašanje, kako je zadovoljen s sedanjimi razmerami in kaj se mu ne zdi prav, je rekel: »Mislim, da smo v bojovnem času mnogo naredili za delavca in tudi medsebojno razumevanje je bilo večje. Opažam, da sedaj ni prave odgovornosti za uresničevanje zastavljenih nalog. Ko bi vsak opravljal svoje delo odgovorno in pošteno, se nam ne bi bilo treba tako ukvarjati z vprašanjem stabilizacije. Moram reči, da imamo delavci vedno večje možnosti, odločati o pomembnih vprašanjih, pa se tega premalo zavedamo in se opiramo le na reševanje, ki ga bo opravil nekdo drugi. Varovati moramo tisto, kar smo zgradili in dokler bomo ohranjali enotnost, nam nihče ne bo mogel odvzeti tistega, kar smo do sedaj zgradili in za kar mislimo, da je prav.

Ne smemo dopustiti, da bi se krhala težko priborjena bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov. Samo tako smo složni in lahko predstavljamo Jugoslavijo v svetu takšno, kakršna je, ugodna, neuvrščena, pobudnica miru. Želim, da mladi nadaljujejo pot našega razvoja z večjo odgovornostjo in z večjim delovnim poletom. Tako se bomo tudi izvlekli iz gospodarskih težav, ki niso majhne, so pa rešljive. Na Brestu smo v tem času mnogo storili v prid delavca, da lažje in več naredi.

Tako pravi Viktor MULC, član Brestove temeljne organizacije, ki je po zadnjih podatkih po starosti na delavca najstarejši kolektiv, saj se povprečna starost giblje okrog štiridesetih let.

T. Obreza

Pomladno cvetje

O varčevanju pri nas

Varčevanje se je pojavilo že v daljni zgodovini človeške družbe, kulture in civilizacije, saj so ljudje že takrat zavestno varčevali. Razvoj in pomembnost varčevanja sta se nadaljevala v različnih oblikah in različnih družbenih sistemih, saj so prednosti varčevanja postajale vse bolj pomembne za posameznike, pa tudi za celotno družbo.

Prav gotovo je čas, ko je bilo varčevanje moč enačiti s skopuštvo, že davno minil, utrdilo pa se je spoznanje, da varčevanje pomeni osnovno skrb za jutrišnji dan.

Verjetno se bodo bralci — varčevalci naše enote Ljubljanske banke — Gospodarska banka Ljubljana vprašali, zakaj pišemo o varčevanju.

S. Smiles v svojem znanem delu **VARČEVANJE** v začetku našega stoletja ugotavlja: »Že s samim poskusom, da človek varčuje zaradi nekega dobrega cilja, pa čeprav mu to ne uspe, je v tem vendarle nekaj lepega in vrednega spoštovanja. S tem se človekova narava blaži, razum pa ohranja zmago nad željami. To daje vrlino oblast nad napakami, brzda strasti, sploh prinaša srečo ter vnaša gotovost in optimizem v človekovo življenje.« Ta misel je vsekakor vzpodbudna in po toliko letih še vedno sveža.

Združenje bank Jugoslavije je lani izdalo brošuro »100 + 2 načina varčevanja«, ki je že druga te vrste. Brošura prikazuje varčevanje vseh vrst energije, predvsem v gospodinjstvu, z naveti in predlogi, pa tudi varčevanje za volanom, s čimer poskuša delno prispevati k našim stabilizacijskim prizadevanjem. Bralce posebej opozarjamo, da »100 + 2 načina varčevanja« pre-

berejo, brošuro pa si ob obisku v banki lahko brezplačno zagotove.

Kako pomembna so sredstva občanov v skupnih sredstvih banke pove že podatek, da predstavljajo skoraj 30 odstotkov le-teh. Zato je še posebej pomembno, da prav tej obliki zbiranja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb posvečamo vso skrb, še posebej pa varčevalcem, ki prek zborov varčevalcev sodelujejo o vseh zadevah banke in o njenem poslovanju s sredstvi občanov.

Ker smo od občanov — varčevalcev že večkrat dobili različna vprašanja s posameznih področij varčevanja, smo se v ekspozituri Cerknica odločili, da bomo bralce oziroma varčevalce večkrat seznanjali s posameznimi oblikami varčevanja, novostmi na področju poslovanja, s posameznimi prednostmi, pojasnili in informacijami nasploh s področja našega dela, ki ga za občane in delovne organizacije opravljamo na podlagi svobodne menjave dela.

Vprašanje: »Kako banka ukrepa v primeru smrti lastnika hranilne knjižice, ki ima stalno pooblastilo?«

Stalno pooblastilo

Varčevalec ali zakoniti zastopnik lahko pooblasti eno ali več oseb, da stalno razpolagajo z njegovo vlogo, vendar takšno pooblastilo velja samo do smrti varčevalca. Z izdajo stalnega pooblastila ne ugasne pravica varčevalca do razpolaganja z vlogo. Stalno pooblastilo daje pooblaščenec (osebi, ki ste jo pooblastili za dvig) pravico, da dviga denar do najmanjšega stanja vloge, to je 10 din, ne vključuje pa pravice do ukinitve hranilne knjižice (saldacije). Pravico stalnega pooblastila lahko varčevalec (pooblastitelj) omeji. Omejitve je lahko časovna ali glede na znesek (pooblaščenec ima na primer pravico, da lahko vsak

mesec dvigne le do določenega zneska). Če varčevalec ne more priti osebno v banko, lahko banki, ki vodi njegovo vlogo, pisмено sporoči ime pooblaščenca. Izjavo lahko overijo občina, banka, pošta ali jugoslovansko diplomatsko predstavništvo.

Skrbnik, ki je določen z odločbo skrbstvenega organa, ne more izdati stalnega pooblastila.

Stalno pooblastilo je za banko veljavno, dokler ga varčevalec (pooblastitelj), sodišče ali zakoniti zastopnik ne razveljavi. S smrtjo varčevalca (pooblastitelja) ugasne pooblastilo. Banka lahko izplača s hranilne knjižice umrlega varčevalca osebi ne glede na to, ali je pooblaščen ali ne, stroške za pogreb in za zdravljenje umrlega varčevalca, če ta predloži hranilno knjižico, mrliški list, račun in dokazilo o plačanih stroških.

V primeru prijave smrti varčevalca brez uradnega dokazila banka opravi prepoved izplačila iz hranilne knjižice, vendar banka opozori osebo (ki je prijavila smrt), da mora v treh dneh predložiti ustrezne listine, sicer banka ne upošteva zaznamka o smrti varčevalca.

Z vlogo umrlega varčevalca lahko razpolagajo samo dediči na podlagi pravnomočnega sklepa pristojnega sodišča.

To velja za hranilne knjižice, ki so izdane:

- na ime,
- na ime z geslom.

Za hranilne vloge, ki so izdane na geslo, prinesitelja z geslom ali samo na prinesitelja ob smrti imetnika (lastnika) hranilne knjižice, ne veljajo omenjeni predpisi, pač pa z vlogo razpolaga imetnik hranilne knjižice:

- ki pozna geslo,
- ima hranilno knjižico in pozna geslo,
- je imetnik hranilne knjižice (prinesitelj). A. Joželj

Spodbuda cerkniški kulturi

OŽIVITEV DRAMSKE DEJAVNOSTI V CERKNICI

Nekako dvajset let je menda minilo, odkar se na cerkniškem skromnem odru niso več pojavili domači dramski poustvarjalci. Pred dvema-tremi leti je bilo v Cerknici ustanovljeno kulturno društvo, v njegovem okviru pa se je začela oblikovati tudi dramska skupina. Doselej je nastopala bolj priložnostno z nekaj recitali, letos pa je pripravila celovečerno gledališko predstavo — komedijo V. Katajeva Dan oddiha.

Ob tej predstavi velja z veseljem poudariti predvsem to, da pomeni ta aprilski gledališki večer nov korak v oživljanju ljubiteljske kulture v Cerknici, ki je dolgo vrsto let živovarila v sivini kulturnega mrtvila. Če bo to tudi spodbuda za nove dejavnosti, ki bodo pritegnile še več ljubiteljev kulture, je dramska skupina svoj namen več kot dosegla.

Na žalost so si za svoje novo rojstvo izbrali sila plehko delo, situacijsko komedijo, ki je na meji burke. Zato je o sami predstavi že po nekaj dneh težko pisati, saj v gledalcu ne zapusti ničesar, nobenega doživetja, nobenega spoznanja. Zgolj situacijska komika (zmešnjave, zamenjave, tekanje po odru) tega seveda tudi ustvari ne more. Gledalcu tako ne ostane drugega kot da se (podobno kot recimo na nogometni tekmi) dve urici po svoje prijetno zabava, nato pa zadevo pozabi, ker mu ni nudila drugega kot nekaj razvedrila.

Predstava je imela tudi dokaj neizenančen ritem: od zelo uspešnih prizorov do skorajda diletantskih, ki pa so bili (upoštevaje amaterizem) po svoje tudi simpatični. Podobno bi veljalo tudi za delež, ki so ga prispevali posamezni igralci. Pravzaprav pa tudi komedija sama ni

nudila možnosti za kakšno izrazitejšo igralsko stvaritev.

Kljub temu je spodbudna ugotovitev, da je bila dvorana polna (redkost za Cerknico) in da je predstava naletela pri gledalcih na zelo tople in odzivne sprejem. Prav gotovo bo vsaj enkrat ali dvakrat še napolnila cerkniško dvorano.

Upajmo, da ta uprizoritev ne bo muha enodnevnica, da bo dramska skupina s svojo dejavnostjo še nadaljevala in da nam bo prihodnjič ponudila tudi kaj vsebinsko bogatejšega.

Za konec še to: repriza je bila tudi v Starem trgu. Kljub temu, da je bila kot abonmaj-ska predstava razprodana, je prišlo ta večer le okrog 30 gledalcev. Če gre pri tem za svojevrsten bojkot ali za nezdrav lokalizem, bi veljalo o zadevi temeljiteje razmisliti in jo tudi ustrezno oceniti. B. Levec

Eden izmed značilnih prizorov komedije Dan oddiha

RAZPIS

TOZD PTT VRHNIKA n.s.o.o. VRHNIKA, Na Klisu 11, objavlja prosta dela in naloge:

— dostava poštnih pošilk z mopedom na območju občine Cerknica.

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da ima končano osnovnošolsko obveznost,
- da ima izpit A kategorije ali vsaj preizkus znanja za vožnjo z motornim kolesom.

Prijave sprejema komisija za delovna razmerja v TOZD PTT Vrhnika 15 dni po objavi.

Smrt rajonskega sekretarja Tomaža

Lojze Tekavec-Tomaž je bil rojen 8. julija 1915 v vasi Otonica, ki leži ob vznožju Slivnice, nedaleč od Begunj na Notranjskem. Doraščal in delal je na kmetiji pri svojem očetu. Notranjska zemlja, ki je na tem območju dokaj skopa, ni nudila dovolj za preživljanje številne družine. Zato se je Lojze kot starejši sin poleg kmetovanja ukvarjal tudi s prevozom lesa. Občasno si je v zimskih mesecih poiskal delo daleč od doma na Hrvaškem, kjer je delal kot gozdni delavec. Tako je materialno pomagal svojemu očetu, da se je družina z nedoraslimi otroki lažje prebijala skozi trdo življenje. Z njemu lastno delovno vnetostjo, kakor tudi s svojo veselo naravo in družabnostjo je Martinkov Lojze, kakor so mu rekli po domače, užival med domačini ugled in spoštovanje.¹

Za osebno poštenega in politično zavednega Lojzeta je bilo povsem naravno, da se je v usodnih dneh okupacije že leta 1941 pridružil prvim sodelavcem Osvobodilne fronte. Udeležil se je prvih sestankov na Gori, Kranjčem, Reparjih in drugod. Sodeloval je s prvim odborom OF na Kremenci, organizirano je zbiral orožje, hrano in drugo, kot član Narodne zaščite je hodil v izvidnice, zasede in tako naprej. Po partizanskem napadu na Italijane v Bezuljaku oktobra 1941 je bil na oboroženem zboru na Okroglici, februarja 1941 je s konjsko vprego dvakrat peljal ozeble partizane na Rakek. Dne 18. maja 1942 je Lojze odšel s skupino 17 tovarišev — domačinov k partizanom. Bil je v tretji četi znanega Lukovega bataljona Notranjskega odre- da. Med partizani je imel ime Tomaž. V četi je takoj postal mitraljezec. Že naslednji mesec so ga sprejeli v Komunistično partijo, kar je tedaj pomenilo veliko čast in priznanje. Potem Tomaža srečamo v Serčerjevi brigadi, prav tako v Lukovem bataljonu, bojeval se je tudi v udarnem bataljonu in kasneje v brigadi Toneta Tomšiča. Bil je namestnik političnega komisarja čete, politični komisar v šoli za desetarje, po razpadu Italije pa je bil politični komisar topniške enote.²

Tomaž je bil zgleden tovariš, vedno zanesljiv borec, pa tudi odličen mitraljezec... Tako se spominja Tomaža narodni heroj Tone Vidmar-Luka.³

Po italijanski poletni ofenzivi leta 1942 so bile na območju begunjsko-vidovskega rajona izredno težavne politične razmere, predvsem zaradi dejavnosti bele garde. Toda rajonski odbor OF, v katerem so bili aktivisti Franc Rudolf, Alfred Grobler, Slavko Snel, Ludvik Urbas in drugi, je kljub težavnim razmeram ves čas neprekinjeno deloval. Kadrovske okrepitve v vrstah aktivistov v tem rajonu pa je pomenil prihod Tomaža oktobra 1943. Iz partizanske enote v okolično delo je prišel na predlog Franca Rudolfa⁴ in s posredovanjem okrožnega komiteja KPS, katerega sekretar sem bil. Tedaj je imel Tomaž za seboj skoraj enopolletni partijski staž, bil je preizkušen partizan, domačin in ugleden kmečki fant. Najprej je šel v tritedenski partijski tečaj pri okrožnem komiteju. Po tečaju pa je začel dejansko opravljati dolžnost sekretarja Rajonskega komiteja KPS Begunje-Sv. Vid. Žal je bil na tej dolžnosti le nekaj tednov.

V drugi polovici decembra 1943 je begunjsko-vidovsko območje zasedla nemška vojska. V času te zasedbe so domobranci pogosto prihajali, največ v Begunje in okoliške vasi, predvsem domačini. Rajonski aktivisti so se takrat zatekli v troje skrivališč, ki so bila v gozdu nedaleč od vasi. Vzdrževali so zvezo s posameznimi ljudmi po vaseh. Tako so spremljali dogajanja v rajonu.⁵

Dne 28. decembra dopoldne je nemška vojska odšla. Še isti dan proti večeru so šli aktivisti po skupinah na teren in sicer: Smrekar (Slavko Snel) in Mire (Alfred Grobler) sta šla v Ponikve in se vrnila okrog treh zjutraj; Dore (Franc Rudolf) in kurir sta šla v Cajnarje in se vrnila okrog polnoči; Tomaž in Jure (Viktor Snel) sta šla v Otonico. Tomaž je namreč menil, da bo doma največ zvedel o stanju. Jure se je vrnil okrog sedme ure zjutraj (29. decembra) brez Tomaža.⁶

V Otonici sta Tomaž in Jure znova zvedela, da je nemška vojska odšla, pa še to, da domobranci vozijo hrano na Rakek. Nadaljevala sta pot na Brezje, kjer sta se spet nekaj časa zadržala pri Šviglju. Tu se jima je pridružil še domači sin Slavko Švigelj, ki je na Tomaževo željo vzel s seboj harmoniko. Vsi trije so krenili proti Selščku.⁷ Spetoma se se oglašili pri Ivanu Mraku. Njegova sestra jih je opozorila, da je slišala streljanje v Begunjah. Toda kljub temu so šli v vas Selšček, kamor so prispeli okrog 11. ure zvečer. Tu so obiskali nekaj hiš; Tomaž je šel med drugim tudi k Mivčim, kjer sta bila doma dva domobranci. Potem so okrog 2. ure po polnoči krenili po cesti v smeri vasi Topol. Jure je igral na harmoniko, njegovo puško pa je nesel Tomaž. Še preden so prišli do konca vasi, se je na njih odprl zahrbtni strelski ogenj iznad leve strani ceste nekje od cerkve. Po prvem strelu sta se Jure in Slavko hitro vrgla na tla. Tomaž pa je bil po drugem ali tretjem strelu zadet, padel je na tla in zastokal. Jure in Slavko sta se beže umikala brez pušk.⁸

Kakor sta povedala Tomažev oče in sestra Tončka, je bil Tomaž zadet od spredaj v trebuh, na hrbtnu mu je krogla naredila veliko odprtino. Prestreljeno je imel tudi glavo skozi sence. Po tem, kako je ležal in ker je bila poleg njega odprta ohišja, so sklepali, da se je v glavo ustrelil sam.⁹ Takšno je torej bilo zadnje pogumno dejanje smrtno ranjenega Tomaža, da ne bi prišel živ v sovražnikove roke.

Tomaž, Jure in Slavko so torej bili v Selščku od 11. ure zvečer do 2. ure zjutraj. Tudi domobranci vir navaja, da so Tomaža ubili ob 3. uri zjutraj. To pomeni, da se je Tomaževa skupina zadrževala v Selščku tri do štiri ure, in to v času, ko je sovražnik ravnokar zapustil to ozemlje, toda ne še v celoti. Ostalo je nekaj domobrancev še eno noč, mogoče prav zato, da bi nastavliali pasti aktivistom. Taki primeri so bili pogosti. Vsekakor je bil takšen način gibanja Tomaževe skupine po terenu in zadrževanje v

Selščku v takšnih okoliščinah dokaj neprevidno dejanje, ki je žal, terjalo dragoceno življenje rajonskega sekretarja Tomaža.

Domobranci so torej ubili Tomaža 29. decembra, že 31. decembra so se v časopisu pohvalili o tem zločinu. V dnevniku »Slovenski dom« v Ljubljani, števil. 255, z dne 31. decembra 1943, v podnaslovu »ŠE EDEN...«, piše:

»Patrola domobrancev iz Logatca je dne 29. decembra ob treh zjutraj v Selščku pri Begunjah presenetila skupino komunističnih razbojnikov. Po kratkem streljanju je bil ubit Tekavec Alojz, po domače Martinkov iz Otonice, s tolovajskim imenom Tomaž, sloviti politkomisar in rabelj v raznih rdečih brigadah...«¹⁰

Menim, da je s tem sestavkom, ki se naslanja na izvirne dokumente, pojasnjena Tomaževa smrt; pojasnjena tudi tistim in predvsem tistim, ki so jo skušali z raznimi neresničnimi govoricami naprtiti nekaterim nekdanim aktivistom. Prav

ti aktivisti so v najtežjih razmerah vzdržali na begunjsko-vidovskem območju in ves čas NOB požrtvovalno opravljali organizacijsko politične naloge Partije in Osvobodilne fronte.

Lojze Mlakar-Ljubo

OPOMBE:

¹ Izjava Janeza Kovačiča, nosilca partizanske spomenice 1941, arhiv Muzeja LR, Lož.

² spomini Mare Tekavec, z datumom 17. marca 1946, v istem arhivu.

³ Izjava Alfreda Groblerja, v istem arhivu.

⁴ Izjava Franca Sreka, nosilca partizanske spomenice, v istem arhivu.

⁵ Zbornik dokumentov VI/7 — dok. št. 42.

⁶ Ustni vir.

⁷ Izjava Milke Rudolf, v istem arhivu.

⁸ Alfred Grobler, ustni vir.

⁹ Poročilo Rajonskega odbora OF Begunje-Sv. Vid z dne 29. decembra 1943, v istem arhivu.

¹⁰ Glej arhiv v Institutu delavskega gibanja, Ljubljana.

Eden izmed sodobnejših obrazov Cerknikega jezera

Dr. Hinko Dolenc Spomini na Cerknika jezero

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Povedal sem že, da posebno dosti živali je videti na jezeru v spomladanskem času, kadar se race in druge ptice jamejo od juga proti severu pomikati. Južna gorka sapa taja sneg po naših hribih, Jadransko morje se vznemirja, valovi se premetavajo in neizmerne trope rac komaj čakajo mraka, da se povzdignejo in letijo proti severu v mirnejša močvirja in jezera.

Ali pomlad je nestanovitna kakor mladost, s katero jo primerjamo. Na večer gorak veter pa južno vreme, ali kakor da bi kolo zasukal, preskočilo je na burjo in piš, veter se z dežjem brani, a burja ga v sneg spreminja.

Prespali smo noč, pa z velikim začudenjem vstanemo, videč zemljo z belo odejo pobeljeno; ali drugače se je tistim godilo, katere je taka neugodna sprememba na potovanju srečala. Na tisoče popotnih ptic je prevarila spomladanska nestanovitnost. Branijo se sicer in

silijo dalje, ali kam, revice? Le zmerom v hujšo burjo, temo in sneg. Do tal je treba, ni drugače, in čakati, da se vreme utolaži, in to se spomladi včasih tudi tako na naglem zgodi, da že na jutro pobeljene vrhove najčistejši sončni žarki obsevajo.

Tako jutro, bila je nedelja, zvalilo me je, da sem puško na ramo obesil, psu zažvižgal, pa hajdi čez Greben proti Jezeru. Bil je po dolgem deževanju in meglenem vremenu zopet lep dan, ki je v pomlad silil. Taki dnevi vsaj name posebno vplivajo. Nikdar mi ni pomlad tako lepih trenutkov rodila, kakor se jih takšni prvi dnevi zbuja, in čim bolj se človek stara, tem briskejša izkušnja ima in tem večkrat se vara v svojih nadejih in osnovah. Ali vendar neizmerna je moč prirode; človek pozabi let in težav in zopet si more reči: vendar sem še enkrat vesel, da sem na svetu.

Z Grebena se pregleda jezero. Ni bilo zalito, Osrednek je bil iz vode. Videl in vedel sem, da s puško

ne bode danes dosti opravka, vendar me je mikalo v dno in do vode, ker sem vedel, da je viharna noč dosti živali ustavila. In nisem se motil. Nikoli več, ne prej ne pozneje, nisem toliko ptic skupaj videl, kakor ta dan. Gosi, rac, malih in velikih, največ pa žvižgavk, pliv in obrežnih ptic in škorcev, vsega tega je bilo na vodi in ob kraju neizmerno dosti, posebno pa okoli Osredka in na njem je kar glava pri glavi tičala. Ko sem se vodi približeval, so se bolj zunanje trope odmikale, sicer je bila pa vsa ta žival mirna; videlo se ji je, da po hudi noči ji mir in sončni žarki dobro dejo.

Sedel sem na kamen pod jezerskimi njivami, gledal in se zamislil. Bog ve, kod povsod so romale misli tam po južnih krajih, kjer so bile čez zimo te ptice, in kamor si je pozelelo v mladostnih letih tolikrat srce, posebno v jesenskem času, kadar so te ptice preletavale čez nas proti jugu in opominja-

le, da nam bo pa zopet iti v šolo in od doma.

Oj, blagor vam ptice, ve imate prostost in peruti, letite, kamor se vam zdi, in vidite morje in ladje na njem in rajske kraje, polne sladkega sadja in čudnih živali in črnih zamorcev, in tam zmerom godejo muziko in lepa dekleta plešejo in Turki jih gledajo, iz dolgih cevi tobak kadeč! Mene pa bodo potisnili med štiri puste zidove vsak dan po štiri dolge ure in po šoli ne bodem smel, kamor bom hotel, ampak doma in na miru bom moral biti in pri tujih ljudeh, ki drugega ne znajo praviti, ko: »priden bodi in uči se!« Nikdar te ne pozabim, lepa mladost, ali tudi vas ptic nikdar ne, ki me niste nikoli s seboj vzela in še zakrivila, da je jesen prišla in se spet šola začela.

Bog ve, koliko časa bi bil še sanjari, da se mi ni zazdelo, da o Cerknice proti meni še druge trope ptic priletavajo. In res se je to godilo, ali komaj so posedle, že se spet povzdigajo in druge za njimi; posebno, kar jih je na suhem sedelo in so bolj za vodo ustvarjene, pomaknile so se na vodo. Nisem dolgo ugibal, kaj bi bilo temu vzrok, in pravo sem zadel, ko sem kragulja obdolžil, da lepi mir kali.

Zmerom več trop je bilo po zraku, kragulja sem ugledal, ko se je mirno vozil po zraku nad jezerom, kakor bi mu vse to življenje prav nič mar ne bilo, ampak predno je še prišel prav do kraja, zavlil je zopet in nekoliko više se jel prepeljavati. Na race je prežal, to so škorci in drugi ptici takoj opazili, in se le nekoliko odmaknili, race so pa odletavale proti Dolenjem Jezeru, in kragulj je res zavlil za njimi kakor skrben pastir.

Toda komaj so bile zadnje trope v dolnji kraj odletele že sem ugledal druge, ki so se spet proti meni pomikale, in zmerom več in več, in toliko se jih je naletelo, da smem reči, da ralo sveta bi bile do čista pokrile, ko bi jih bil eno poleg druge stlačil. Mislim sem: ko bi se katere celo do mene pomaknile, in kar strel doseže!

Zato sem se potisnil v plot; in ko se spet ozrem, ugledam kragulja kakor piko visoko v zraku ali obenem tudi že celega, ko je kakor blisk šinil med race. Najbližje tej nesreči so se, kakor jim je navada, potopile, in ko se kragulj zopet privzdigne, bilo je prazno pod njim. Bolj oddaljene so pa zletele, na vse strani so hitele in šele kasneje se v trope zbirale. Iz vode je pa kar vrel rac in kakor se je vsaka pokazala, odletela je ali pa obstala in gledala, kaj bo zdaj storiti. A tudi kragulj se je bolj oživil, ko je že pokazal, da je res ropar in da se ne prepeljuje samo za kratek čas po zraku. Gotovo ga je tudi jezilo, da mu je privrkat pri taki množici vendarle izpodletelo; zatorej je naglo se jel prepeljavati za tropami.

Kragulju je šlo za to, da pride nad race, vendar zopet ne previsoko, kajti ako je on previsoko, so race, kadar se vrže nanje, prej na vodi in pod vodo, kakor on katero doseže. Race torej vedno pazijo in se umičejo, da so ali na strani od sovražnika, ali nad njim ali pa so toliko nizko pod njim, da so prej v vodi, kakor on med njimi. Ko bi pa hotele kar na vodi obsesti, se kragulj tako nizko čeznje popelje in ako treba zavreti, da bi mogle kar pod vodo ždeti. Vse te spremembe se tako hitro in točno gode, da se tega človek ne more nagledati.

(Se bo nadaljevalo)

Tudi aprila smo imeli zabavo, le precej drago. Tri minute dirkanja je veljalo 20 dinarjev

BRESTOV pred 10 leti GLASILO KOLEKTIVA

(Iz številke 43 — 30. april 1971)

ANALITIČNA OCENA SPREJETA

Centralni delavski svet je na zadnji seji sprejel novo analitično oceno delovnih mest, ki jo je predlagala komisija za organizacijo in vrednotenje. Sprememba se nanaša le na odpravo zadnjih treh razredov, v katerih je bilo 10 delovnih mest. Na ta način se je zmanjšal razpon med najnižjo in najvišjo oceno razreda od 1 : 5,53 na 1 : 4,45. Poleg analitične ocene delovnih mest je bil sprejet tudi sistem napredovanja delavcev, s katerim naj bi bilo zamenjano dosedanje osebno ocenjevanje delavcev, katerih osebni dohodki se ne obračunavajo po učinku.

Pojavlja se mnogo vprašanj v zvezi z obstoječo organizacijo, ki se pre pogosto spreminja in prilagaja trenutnim razmeram in celo posameznikom. Zato mora postavljena organizacija imeti trdno osnovo, ki se spreminja le po točno določenem postopku in predpisuje spremembe za najracionalnejše postopke in delo v smislu izvajanja poslovne politike.

IZVOZ LETOS

V začetku leta je bilo pričakovati, da se bo izvoz močno povečal s spremembo tečaja dinarja. Devalvacija konec januarja pa ni dala pričakovanih rezultatov. Izvoz je žal še vedno neinteresanten, ker so cene na zunanjih tržiščih odločno prenizke.

Kot običajno, je bil izvoz letos sorazmerno slab, vendar je precej boljši kot v istem obdobju lani. Tudi glede naročil smo letos precej na boljšem. Skoraj dokončno je razčiščen naročilo glasbenih omaric za ameriškega kupca. Prav v teh dneh je prispelo sorazmerno veliko naročilo nemškega kupca. Nekoliko slabše je stanje z naročili za Tovarno pohištva Martinjak, kjer še niso zasedene celotne letošnje kapacitete. Pričakovati je, da bo ta problem rešen v bližnji prihodnosti.

VEČJE POTREBE PO STANOVANJH

S povečanim obsegom proizvodnje, s tem v zvezi pa tudi z večjim številom zaposlenih delavcev, zlasti strokovnih kadrov, nastaja v Tovarni lesnih izdelkov Stari trg pomanjkanje stanovanjskih prostorov. V Loški dolini imamo samo dve družinski stanovanji, ki sta last Bresta, in sicer v bloku v Starem trgu.

NOTRANJSKI ZBORNIK NOB 1941—1945

1970. leta se je pri Zvezi borcev NOV pri skupščini občine Cerknica osnovala komisija za pisanje zbornika in za temeljit pregled spomenikov in spominskih plošč na območju Cerkniške občine. Zbornik bi prinesel raznovrstne sestavke iz NOB te pokrajine, vlogo partije in Osvobodilne fronte, vlogo kurirskih postaj, partizanskih enot, vlogo žena in SKOJ, skratka, Zbornik naj bi bil odraz vsega življenja in dogajanja v revoluciji v tem predelu Notranjske. Za pisanje zbornika se je prostovoljno javilo 30 starih borcev, oficirjev in spomeničarjev. Dne 30. marca tega leta smo na seji pregledali opravljeno delo in ugotovili, da je 30 sodelavcev napisalo in oddalo komisiji za okrog 400 strani raznih sestavkov. V kratkem pričakujejo še sestavke partizanskih žensk.

Pravilno pa bi bilo, da bi se naročniki za Zbornik že javljali na krajevnih organizacijah Zveze borcev tako, da bi imela vsaka krajevna organizacija seznam naročnikov. Višina naročnine bo sporočena čim bodo ugotovljeni tiskarski stroški za zbornik. Predvidoma bo zbornik izšel v letu 1972 ali 1973.

NAŠE MALO MESTO

V zadnjem času divja po luknjastih cestah mesta, predmestja in okolice čedalje več jeklenih konjičkov, od glasnih mopedov do pravih pravcatih

limuzin. Predvidevamo, da bo v sezoni še velik turistični priliv motoriziranih nomadov. Z vzdihom pa je treba ugotoviti, da še danes ni v našem mestu zatočišča, kjer bi bilo mogoče zakrpati kaj tega železja, urediti kakšno svečko ali drug organ zapletenega avtomobilskega organizma. Tem stvarim pravijo po svetu (pa ni treba iti daleč): mehanični, kleparski, vulkanizerski ipd. servisi ali bolj po domače — delavnice.

Javna tajnost pa je, da deluje nekaj šušmarjev (tako se menda reče tem ustanovam), ki počenjajo tudi takšne mehanične reči, samo nekam nezakonito. O teh stvareh že dolgo razmišljamo... Vendar ni dobro predolgo razmišljati, ker začne boleti glava...

PRED POMEMBNIM JUBILEJEM NK RAKEK

Nogometaši Rakeka, ki tekmujejo v ljubljanski nogometni ligi, v kateri imajo za nasprotnike znana in že uveljavljena moštva kot so Slovan iz Ljubljane, Litija, Domžale, Sava iz Tacna (vsa ta moštva so že igrala v slovenski ligi, Slovan pa celo v II. zvezni ligi) in druga, se letos pripravljajo na proslavo lepega jubileja. Rakovski klub bo letos namreč praznoval 45-letnico svojega plodnega delovanja, kar potrjujejo številni pokali in priznanja. Vsekakor največje priznanje pa je, da je Nogometna zveza Jugoslavije ob svojem lanskem jubileju 50-letnice delovanja podelila NK Rakeku »zlati plaketo« za uspešno in plodno delo. Malo je klubov, ki se lahko pohvalijo s takšnim priznanjem.

Druga cerkniška regata

V počastitev praznika krajevnih skupnosti Cerknica bo 9. in 10. maja na Cerkniškem jezeru druga cerkniška regata. Organizator — jadrski klub Ljubljana — je k organiziranju te prireditve pritegnil tudi cerkniško turistično društvo in ribiško društvo.

Tekmovanje bo v štirih kategorijah in sicer Optimist, Flying junior, Zeta in Fireball.

Pričetek tekmovanja bo vsakič ob 11. uri, razglasitev rezultatov pa okrog 16. ure pri Ribiškem kotu. Če bo mogoče, bo Autocommerce iz Ljubljane razstavljal tudi plovila iz lastnega prodajnega programa, izdelke tovarne športnega orodja ELAN.

Krajevna skupnost Cerknica bo za najhitrejšega tekmovalca iz vseh štirih kategorij pripravila poseben pokal, pokale pa bodo prejeli tudi zmagovalci v vsaki kategoriji. Po zagotovitvi organizatorja bo na regati nastopilo nad 50 tekmovalcev z več kot 40 jadrnicami. To bodo člani Jadrnega kluba iz Ljubljane. »Doma« pa je dogovorjeno, da bo občinska zveza telesno kulturnih organizacij povabila na regato tudi domačine, ki imajo jadrnice. Ti naj bi tako postavili temelj sekciji ljubljanskega jadrnega kluba v Cerknici.

Gledalci bomo regato lahko spremljali z obale, ali pa tudi z nasipa. Start bo namreč v predelu Vodonosa, tekmovalna proga pa bo v trikotniku: sever-

na obala Goričice — Martinjak — Vodonos, kjer bo tudi cilj.

Regata bo v vsakem vremenu; nadejamo pa se, da bo te dni lepo vreme, s primernim vetrom, ki na Cerkniškem jezeru zapiha po 10. uri. Kdor je lani že spremljal prvo regato, se bo spominjal belih, pokončnih jader na zeleni jezerski površini, v kateri se ogledujeta Javornik s svojimi gozdovi in takrat tudi že zelena Slivnica. In ker ribiči zagotavljajo dobro postrežbo s pečenimi jezerskimi ribami, nas v teh dneh ne bo dosti ostalo doma.

Spoznali bomo spet novo podobo Cerkniškega jezera, občudovali drzne in pogumne jadralce, zaploskali najboljšim in vsem nastopajočim.

Povedali bomo tudi drugim, da je na Cerkniškem jezeru lepo in da je škoda, ker se poklicani bolj zavzeto in odgovorno ne zanimajo zanj...

I. Urbas

Slačilnica ob nogometnem igrišču v Kolenu nekdanj in danes. Nekdanj: prišli so, se slekli, odigrali tekmo, se oblekli in odšli. Danes: pridejo, se slečejo, ..., se oblečejo in odidejo.

BRESTOVI upokojeanci o brestu

Če za koga ne drži, da mu je dolg čas v pokoju, potem to prav gotovo ne velja za našo upokojenko Albino VOLJC.

»Zelo sem zadovoljna, kadar nas povabite na srečanje upokojenecv«

Že ko sem se odločila za obisk pri njej, sem vedela, da me bo rade volje sprejela, saj jo še danes, po devetnajstih letih, odkar je šla v pokoj, prav vse zanima, kar se dogaja v naši tovarni. Kar takoj je bila pripravljena spregovoriti o tistih časih, ko je bila še član kolektiva.

»Zaposlila sem se leta 1955 v takratnem Mizarskem podjetju v Starem trgu, sedanjem Gabru, kot skladiščnik materiala. Skladišče je bilo zelo revno, brez kurjave in svetlobe. Delali smo po tri kredence na dan, poleg tega pa še po nekaj stolov in zabojev za drva. Bilo nas je okrog 40 delavcev. Nekaj časa smo delali tudi sobno pohištvo.

Poprijeti je bilo potrebno za vsako delo. Za primer naj povem, da je nekoč zbolel čuvaj in sem eno noč celo njega nadomeščala. Med ostalim sem nabavljala malice za zaposlene, saj takrat ni bilo toplih obrokov. Imeli smo nekaj vajencev; ker pa so bili nekateri izmed njih slabotni in so morali voziti žaganje s samokolnico iz strojne, so to delo le težko opravljali. Tudi njim sem včasih priskočila na pomoč. Prostih sobot pa takrat ni bilo.

Takratni računovodja je kakor za strah hodil po tovarni in govoril: Ta mesec ne bo plače, ni denarja! Na koncu meseca pa smo le dobili kuverto; včasih se je celo zgodilo, da smo dobili trinajsto plačo.

Bila sem član delavskega sveta; v samoupravljanje smo se množično vključevali. Največ smo se pogovarjali, kako bi čim več proizvedli in seveda tudi služili. Zadovoljni smo bili, da smo imeli zaslužek doma in ni bilo treba hoditi v tujino s trebuhom za kruhom. Leta 1962 sem izpolnila pogoje za upokožitev in sem se dejansko tudi upokožila. Dolg čas pa mi res ni. Sprva sem pazila vnuke, ukvarjam se z deli okrog hiše in v vrtu, občasno pa popazim tudi pravnukinjo.

Zelo sem zadovoljna, ker nas vsako leto povabite na srečanje upokojenecv. Seznanimo se z napredkom tovarne. Vzradošeni smo, ko vidimo, kako velik napredek je dosežen in kako so se izboljšali delovni pogoji zaposlenih.

Gabru, pa tudi celotnemu Brestu želim vnaprej še veliko delovnih uspehov.

Tudi mi ji želimo, da bi se še veliko let srečevali z njo in večkrat skupaj pokramljali.

V. Hace

V maju si lahko ogledate...

Kulturne prireditve

- 1. maj** — tradicionalni pohod na Slivnico
otvoritev cerkniške transverzale, kulturni program pri grahovski
lovski koči ob 11. uri dopoldne
- 9. maj** — ponovitev komedije V. P. Katajeva »DAN ODDIHA«
v kinodvorani Cerknica ob 19.30 — DS Cerknica
- 10. maj** — gostovanje DS Cerknica v Grahovem s komedijo »DAN
ODDIHA«
- 14. in 15. maj** — zadnja filmska predstava za višje razrede osnovnih
šol v šol. letu 1980/81 — OTOK NA STREHI SVETA, ameriški pu-
stolovski mladinski film
- 24. maj** — srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov, plesnih
skupin in ostalih glasbenih ustvarjalcev v športni dvorani Cerknica
ob 15. uri
- 29. maj** — predavanje s prikazovanjem diapozitivov o varstvu oko-
lja na našem področju, posebno Cerkniškega jezera, ob 18. uri v
dvorani pod Ljubljansko banko
- 9. maja** — ob dnevu zmage se bodo mladi iz občine udeležili tradici-
onalnega pohoda po POTEH TOVARIŠTVA IN SPOMINOV v Ljub-
ljani

Filmi

1. 5. ob 16. in 20. uri — ameriški fantastični film STROJI SMRTI.
2. 5. ob 16. in 20. uri — hongkongski akcijski film ZMAJEVA JEZA.
3. 5. ob 16. uri — angleški mladinski film PLEMENITI TOM.
3. 5. ob 20. uri — angleška komedija DOŽIVLJAJI V AVTO CAMPU.
4. 5. ob 20. uri — francoska drama JAVNA HIŠA 122.
7. 5. ob 20. uri — ameriška kriminalka PRIJATELJ V STISKI.
8. 5. ob 20. uri in 10. 5. ob 20. uri — ameriška drama KRAMER
PROTI KRAMERJU.
9. 5. ob 20. uri in 10. 5. ob 16. uri — ameriški fantastični film
METEOR.
11. 5. ob 20. uri — (ni še predviden)
14. 5. ob 20. uri — nemška drama PLOČEVINASTI BOBEN.
16. 5. ob 16. in 20. uri — španski pustolovski film ROBIN HOOD
MORA ŽIVETI.
17. 5. ob 16. in 20. uri — hongkongski akcijski film VELIKO MASČE-
VANJE BRUCE LEA.
18. 5. ob 20. uri — španski pustolovski film ODPADNIK DICK
TURPIN.
21. 5. ob 20. uri — francoska komedija VSI GREMO NA SMUCANJE.
23. 5. ob 20. uri in 24. 5. ob 16. uri — ameriški vojni film PLAMEN
NA PACIFIKU.
24. 5. ob 20. uri — ameriški pustolovski film PETI MUSKETIR.
25. 5. ob 20. uri — španska drama PRODAJALKA VIJOLIC.
28. 5. ob 20. uri — francoski akcijski film AFERA CONCORDE 79.
30. 5. ob 20. uri in 31. 5. ob 16. uri — francoska kriminalka ZA NAJU
DVA.
31. 5. ob 20. uri — italijanska erotična komedija TEREZINO TELO.

Športne prireditve

- KEGLJANJE**
4.5., 6.5., 7.5. bo od 17. do 20. ure — občinsko prvenstvo za po-
sameznike (kegljišče v Cerknici)
- KOŠARKA**
10. 5. ob 9.30 CERKNICA—VRHNIKA (kadetinja)
22. 5. ob 17. uri CERKNICA—LESONIT (kadeti)
ob 18. uri CERKNICA—LESONIT (mladinci)
31. 5. ob 9.30 CERKNICA—KOPER (kadetinja)
- PLANINSTVO**
1.5. otvoritev cerkniške transverzale
16.5. pohod planincev in tabornikov po cerkniški transverzali
- OBČINSKA SINDIKALNA PRVENSTVA**
KEGLJANJE — kegljišče v Cerknici
11.5., 12.5., 13.5. od 16. do 20. ure
VLEČENJE VRVI — parkirni prostor pred Kovinoplastiko
sobota 23.5. ob devetih

PRIZNANJA ZA ŠPORTNO DEJAVNOST

Zveza telesno-kulturnih organizacij Cerknica je letos prvič
podelila posebna priznanja za organiziranje telesno-kulturnih
prireditev ter za športne dosežke posameznikov in klubov.
Svečana podelitev teh priznanj je bila 27. aprila.

Za tekmovalne uspehe v letu 1980 sta dobila priznanji Ro-
lando Turšič (smučarski tekač-biatlonec) in Marko Zgonc
(lahka atletika), za dolgoletno športno delovanje pa Franc
Nared, Stane Kraševac in Tone Založnik.

Za organizacijsko delo na področju telesne kulture so pri-
znanja dobili: Franc Gornik, Dragica Pokleka, Anica Turk,
Franc Levec, Darko Ožbolt, Franc Mihelčič, Franc Kranjc,
Tone Urbas, Ivan Svelc in Anton Bartol.

Za množičnost in dosedanje športne uspehe so prejela pri-
znanja naslednja športna društva: smučarski klub Loška do-
lina, košarkarski klub Cerknica in kegljaški klub Brest Cer-
knica.

Ta priznanja bodo odslej podeljevali vsako leto.

Tokrat vam predstavljamo
Mileta NABERGOJA z Rakeka.

— Nekaj splošnih podatkov?

Star sem petinštirideset let,
zaposlen pri SVTK Pivka — SV
Borovnica kot delovodja.

— Vaša športna pot?

S športom sem se začel ukvar-
jati kot pionir. Ko sem obisko-
val nižjo gimnazijo v Starem tr-
gu, sem veliko telovadil in igral
nogomet. Po tem sem šel v Ko-
vinarsko šolo v Ljubljano in v
ŽK Ljubljana do 1954. leta igral

Športni portreti

nogomet za mladince. V tem ča-
su sem bil tudi dvakrat v repre-
zentanci Slovenije. Leta 1954
sem začel igrati v članski vrsti
ŽK Ljubljana, leto zatem pa
sem zaradi službe prišel v Cer-
knico in začel igrati nogomet za
NK Javornik z Rakeka. Igral
sem do 1961. leta.

V tem času sem tudi kegljal
za KK Rakek in bil leta 1960 z
ekipo Rakeka na državnem pr-
venstvu, kjer smo bili šesti. Kas-
neje sem igral samo še mali no-
gomet v trim ligi in pa seveda
vsako leto na tekmi STARI —
MLADI.

— Spomini na nepozabne športne trenutke?

Najbolj se spominjam dveh
nogometnih tekem in sicer s
Slovanom v Ljubljani, ko smo
igrali 3:3 in sem dal dva gola
Zabjeku, kasnejšemu vratarju
Olimpije in tekme z Duplico, ko
smo z devetimi igralci zmagali
s 3:2.

Zame je bil nepozaben trenu-
tek tudi otvoritev nogometnega
igrišča na Rakeku. V izgradnjo
je bilo vložena veliko prost-
voljnega dela.

— Razlika med nekdanjim in sedanjim športom?

Prej smo bili nerazdružljivi,
gojili smo tovarštvo, bili vedno
veseli in čeprav nismo imeli
vedno trenerja, smo zavzeto
trenirali. Sedaj pa imam obču-
tek, da tega ni več. Na tekme
hodijo mladi kar brez treninga.

— Kaj pa rekreacija?

Mislím, da je rekreacija zelo
koristna za delo in zdravje po-
sameznika, posebno pa nas sta-
rejših, ki smo že odmaknjeni od
tekmovalnega športa. Tako
ohranimo vitalnost. Treba jo je
podpirati, saj bomo mlade le ta-
ko odvrnili, da se ne bodo zbi-
rali po lokalih, temveč raje na
igriščih.

V Dovcrah imamo dve igrišči
za tenis, balinišči in igrišče za
mali nogomet. Igrišče za mali
nogomet, ki je sedaj posuto z
lešem, bi morali posuti z zem-
ljo in posejati travo. Upam, da
bomo v tem uspeli.

— Koga naj predstavimo v prihodnji številki?

Za predstavitev predlagam
kegljaka KK BREST Eda Pre-
šerna.

Še se lahko prijavite za letovanja (letos v naših prikolicah)!

Kegljaške novice

Na kegljiščih v Cerknici, Ilir-
ski Bistrici, Postojni in Vrhniki
se je končalo letošnje prvenstvo
Notranjske za posameznike in
pare. Med posamezniki je pre-
pričljivo zmagal Založnik (Brest),
ki je v štirih nastopih podrl po-
vprečno 915 kegljev. V Ilirski
Bistrici je dosegel tudi nov re-
kord kegljišča.

Rezultati — posamezno
1. Založnik, Brest 3659

2. Gornik, Brest 3535
3. Puntar, Proteus 3482
4. Mulec, Brest 3457
5. Turk, Brest 3437

Rezultati — pari

1. Brest I. (Založnik, Gor-
nik) 7194
2. Brest II. (Mulec, Turk) 6893
3. Proteus (Puntar, Mlakar) 6866
4. Il. Bistrica (Rolih, Kranjc) 6755
5. Proteus (Steržaj, Vidako-
vič) 6739

6. Brest III. (Kraševac, Pre-
šern) 6731

MLADINSKA TEKMOVANJA

Mladinska ekipa KK Brest je
nastopila na republiškem prven-
stvu in zasedla odlično 6. me-
sto. Tako si je pridobila pravico
nastopiti na državnem prven-
stvu.

Tekmovanje bo v začetku ma-
ja na kegljišču »Bjelasica« v
Kolašinu v Črni gori. Mladinci
na tem tekmovalju verjetno ne
bodo nastopili, ker kegljaški
klub Brest nima dovolj finanč-
nih sredstev.

Nogometna Trim liga se bo kmalu končala. O tem prihodnjič...

BRESTOV OBZORNIK — glasilo de-
lovne organizacije Brest Cerknica,
n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo
LEVEC.

Ureja uredniški odbor: Marta DRAGOLIČ,
Vanda HACE, Ana KOGEJ, Božo LEVEC,
Marta MODIČ, Leopold OBLAK, Anton
OBREZA, Janez OPEKA, Bernarda PETRIČ,
Beno ŠKERLJ, Franc TURK, Irena ZEM-
LJAK in Viktor ŽNIDARSIČ. Foto: Jože
Škrlič.

Tiska Železniška tiskarna v Ljub-
ljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke
prvega odstavka 36. člena zakona o obdav-
čenju proizvodov in storitev v prometu, za
katere se ne plačuje temeljni davok od
prometa proizvodov (mnenje sodnega sveta za
informiranje izvršnega sveta SR Slovenije,
št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974)